

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Sint-Jan Berchmanscollege te MOL

Hoofdstructuur	voltijds secundair onderwijs
Pedagogisch geheel	31062-118372-118381
Instellingsnummer	118381
Instelling	Sint-Jan Berchmanscollege
Directeur	Frits Dupont
Adres	Jakob Smitslaan 36 - 2400 MOL
Telefoon	014-31.18.41
Fax	014-32.04.50
E-mail	info@sjbmol.be
Website	http://www.sjbmol.be
Bestuur van de instelling	VZW Katholiek Secundair Onderwijs Mol
Adres	Kruisven 23 - 2400 MOL
Scholengemeenschap	SGKSO Mol
Adres	Kruisven 23 - 2400 MOL
CLB	Vrij CLB Kempen
Adres	Korte Begijnenstraat 18 - 2300 TURNHOUT
Dagen van het doorlichtingsbezoek	15-09-2014, 16-09-2014, 17-09-2014, 18-09-2014, 19-09-2014
Einddatum van het doorlichtingsbezoek	19-09-2014
Datum bespreking verslag met de instelling	17-10-2014
Samenstelling inspectieteam	
Inspecteur-verslaggever	Ria COENEN
Teamleden	Jan MEERS, Marjan MEULEWAETER, Christian POTLOOT, Serge SAUBAIN, Vinciane VANDERHEYDE, Erik VAN NIEUWENHUYZE, Veerle VONDERLYNCK

INHOUDSTAFEL

INLEIDING	4
1 ADMINISTRATIEVE SITUERING	6
2 SAMENVATTING	6
3 DOORLICHTINGSFOCUS	8
3.1 Structuuronderdelen in de doorlichtingsfocus.....	8
3.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus.....	8
4 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?	9
4.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?	9
4.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?	9
4.1.1.1 Vakoverschrijdende eindtermen (VOET).....	9
4.1.1.2 Aardrijkskunde in de eerste graad A-stroom (leerplan 2008/038)	10
4.1.1.3 Aardrijkskunde in aso tweede graad (leerplan D/2012/002).....	11
4.1.1.4 Aardrijkskunde in aso derde graad in de studierichtingen Latijn-wetenschappen en Wetenschappen-wiskunde (leerplan 2012/023)	12
4.1.1.5 Bedrijfseconomie in tso tweede graad in de studierichting Handel (leerplan 2005/014) ...	13
4.1.1.6 Chemie in aso tweede graad in de studierichtingen Economie, Grieks-Latijn, Humane wetenschappen en Latijn (leerplan 2012/005)	16
4.1.1.7 Economie in aso tweede graad in de studierichting Economie en in aso derde graad in de studierichtingen Economie-moderne talen en Economie-wiskunde (leerplannen D/2006/050, D/2006/051)	17
4.1.1.8 Frans in aso tweede graad in de studierichting Economie (Leerplan 2012/007).....	18
4.1.1.9 Frans in aso derde graad in de studierichting Humane wetenschappen (Leerplan 2004/033)	20
4.1.1.10 Frans en Engels in aso derde graad in de studierichtingen Economie-moderne talen, Latijn-moderne talen, Moderne talen-wiskunde (Leerplannen 2006/005 en 2006/041).....	23
4.1.1.11 Fysica in aso tweede graad in de studierichtingen Economie, Grieks-Latijn, Humane wetenschappen en Latijn (leerplan 2012/008)	27
4.1.1.12 Lichamelijke opvoeding in de eerste graad A-stroom en in aso derde graad (leerplannen 2008/04, 2008/039).....	28
4.1.1.13 Natuurwetenschappen in de eerste graad A-stroom (leerplan 2010/001)	29
4.1.1.14 Natuurwetenschappen in tso tweede graad in de studierichting Handel (leerplan 2012/079)	30
4.1.1.15 Techniek in de eerste graad A-stroom (leerplan 2010/017)	30
4.1.1.16 Wiskunde in tso tweede graad in de studierichting Handel (leerplan 2002/048)	32
4.1.1.17 Wiskunde in aso derde graad in de studierichtingen Economie-wiskunde, Wetenschappen-wiskunde, Grieks-wiskunde en Moderne talen-wiskunde (D/2004/0279/022)	34
4.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?.....	36
4.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?.....	37
4.2 Respecteert de school de overige reglementering?.....	37
5 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	38
5.1 Loopbaanbegeleiding	38
5.2 Evaluatiepraktijk	39
6 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	41
7 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	44

7.1	Wat doet de school goed?.....	44
7.2	Wat kan de school verbeteren?	44
7.3	Wat moet de school verbeteren?.....	45
8	ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN	46
9	OVERIGE REGELGEVING: REGELING VOOR VERVOLG	46

INLEIDING

De decretale basis van het onderzoek

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de school

1. de onderwijsreglementering respecteert,
2. op systematische wijze haar eigen kwaliteit onderzoekt en bewaakt,
3. haar tekorten al dan niet zelfstandig kan wegwerken

(zie artikel 38 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, 8 mei 2009).

Een doorlichting is dus een onderzoek van

1. de onderwijsreglementering,
2. de kwaliteitsbewaking door de school,
3. het algemeen beleid van de school.

Een onderzoek in drie fasen

Een doorlichting bestaat uit drie fasen: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en het doorlichtingsverslag.

- Tijdens het vooronderzoek bekijkt het inspectieteam de gehele school aan de hand van het CIPO-referentiekader. Het vooronderzoek wordt afgesloten met een doorlichtingsfocus: een selectie van te onderzoeken aspecten tijdens het doorlichtingsbezoek.
- Tijdens het doorlichtingsbezoek voert de onderwijsinspectie het onderzoek uit aan de hand van observaties, gesprekken en analyse van documenten.
- Het doorlichtingsverslag beschrijft het resultaat van de doorlichting, bevat een advies over de verdere erkenning en wordt gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Een gedifferentieerd onderzoek

1. Omdat de onderwijsinspectie gedifferentieerd doorlicht, onderzoekt het inspectieteam in de school een selectie van de onderwijsreglementering:

- het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen
Hiertoe selecteert de onderwijsinspectie een aantal structuuronderdelen.
Daarbij onderzoekt de onderwijsinspectie altijd de volgende procesvariabelen uit het CIPO-referentiekader:
 - het onderwijsaanbod
 - de uitrusting
 - de evaluatiepraktijk
 - de leerbegeleiding.

De onderwijsinspectie onderzoekt ook altijd de vakoverschrijdende eindtermen.

- een selectie van andere erkenningsvoorwaarden, waaronder de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne.
- een selectie van overige regelgeving.

2. Om de kwaliteitsbewaking door de school na te gaan, selecteert het inspectieteam een aantal procesvariabelen. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de school voor deze procesvariabelen aandacht heeft voor

- doelgerichtheid: welke doelen stelt de school voorop?
- ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de school om efficiënt en doelgericht te werken?
- doeltreffendheid: bereikt de school de doelen en gaat de school dit na?
- ontwikkeling: heeft de school aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

3. Het inspectieteam onderzoekt ten slotte het algemeen beleid van de school aan de hand van vier procesvariabelen: leiderschap, visieontwikkeling, besluitvorming, kwaliteitszorg.

Het advies

De adviezen die de onderwijsinspectie uitbrengt, hebben betrekking op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de school of van structuuronderdelen als de school binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Tot slot

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve doorlichtingsverslag informeert de directeur van de school de ouders en leerlingen over de mogelijkheid tot inzage.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 ADMINISTRATIEVE SITUERING

Het Sint-Jan Berchmanscollege profileert zich en functioneert als één pedagogisch geheel. Louter administratief bestaat dit pedagogisch geheel uit drie scholen die dezelfde naam gebruiken, maar verschillen wat betreft de studierichtingen die ze inrichten. Ze hebben de schoolnummers 31062, 118372, 118381. De verslaglegging gebeurt per schoolnummer. Om een volledig beeld te verkrijgen van de school dienen deze drie verslagen dan ook samen gelezen te worden. De onderdelen 2 Samenvatting, 4.1.2 Bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne, 4.1.3 Overige erkenningsvoorwaarden, 4.2 Reglementering, 5 Kwaliteitsbewaking van de processen en 6 Algemeen beleid zijn identiek in deze verslagen.

2 SAMENVATTING

Het Sint-Jan Berchmanscollege organiseert een eerste graad in de A-stroom, een ruim aso-aanbod en de meeste bso- en tso-studierichtingen uit het studiegebied Handel. Voor de schoolse resultaten kan de school goede cijfers voorleggen. De overgrote meerderheid van de leerlingen stroomt vlot door in de eigen school, waarna de meesten hun studies vervolgen in het hoger onderwijs. De studieresultaten van de meeste oud-leerlingen in het eerste jaar van het hoger onderwijs zijn hoger dan de Vlaamse referentiecijfers. De vrij homogene schoolbevolking met goede onderwijskansen, maar ook de leerzorg en de loopbaanbegeleiding met veelzijdige oriënteringsinitiatieven zijn daar wellicht niet vreemd aan. Ze behoren tot de prioriteiten van het eigen opvoedingsproject en zijn de speerpunten van het schoolbeleid.

De directie hecht veel belang aan gedeeld leiderschap. Ze heeft hiervoor een functioneel middenkader gecreëerd met een aantal interne begeleiders die, via de pedagogische stuurgroep, actief mee vorm geven aan het schoolbeleid. Door daarnaast meerdere personeelsleden via de directieraad en de werkgroepen te betrekken bij het beleid, wil de directie een gezamenlijke doelgerichtheid bewerkstelligen en een breed draagvlak creëren voor de realisatie van haar opvoedingsproject. Deze leiderschapsstijl maakt personeelsleden en leerlingen voldoende deelachtig aan een participatieve schoolcultuur, maar leidt voorlopig nog niet altijd tot schoolbrede en gedragen referentiekaders voor een aantal onderwijskundige processen. Beleidsmatige aandachtspunten worden niet door alle vakgroepen gelijkgericht opgevolgd.

Het erkenningsonderzoek gebeurde op grond van vakken van de basisvorming en het specifiek gedeelte die, voor de drie schoolnummers samen, een representatief deel van het onderwijsaanbod vormen. Dat onderzoek heeft uitgewezen dat in een behoorlijk aantal vakken de leerplanrealisatie voldoende tot kwaliteitsvol is. In de eerste graad is het realiseren van de doelstellingen voor lichamelijke opvoeding een voorbeeld van goede praktijk. Ook de vakoverschrijdende eindtermen krijgen een kwaliteitsvolle invulling. Toch worden in een aantal graden en/of studierichtingen de leerplandoelstellingen onvoldoende gerealiseerd voor aardrijkskunde, bedrijfseconomie, Frans, fysica, techniek en wiskunde. In dat geval wordt het leerplan onvoldoende als referentiekader gebruikt en worden de kwaliteit van het leerstofaanbod en de evaluatie onvoldoende bewaakt. Voor de leerplanrealisatie en de inhoudelijke invulling van de evaluatiepraktijk stimuleert de directie de verantwoordelijkheid van de vakgroepen. De opvolging van die aansturing blijkt voornamelijk niet krachtig genoeg.

De VOET-werking kadert binnen de drie pijlers van het pedagogisch project 'leren', 'leven' en 'zorgen' en binnen de traditie van brede vorming en extra-curriculaire activiteiten. De VOET-coördinator neemt heel wat praktisch en organisatorisch werk op zich en zorgt voor de inhoudelijke ondersteuning. Een groot deel van de leraren is actief betrokken bij de vakoverschrijdende projectwerking van de school.

De school streeft met haar loopbaanbegeleiding een optimale oriëntering van de leerlingen na. De aanzienlijke expertise waarover de school beschikt, de talrijke initiatieven en de ruime betrokkenheid van het lerarenteam leiden tot een degelijke invulling van dit proces. Naast de informatiemomenten bieden de interne begeleiders voortdurend werkvormen aan die de zelfexploratie van leerlingen bevorderen. De

school investeert sterk in het keuzeproses van de leerlingen en tracht hen via een consequent deliberatie- en attesteringsbeleid naar de meest geschikte studierichtingen - ook buiten de school - toe te leiden.

Het kwaliteitsonderzoek met betrekking tot de procesvariabele evaluatiepraktijk geeft aanvullende verklaringen voor de bevindingen van het erkenningsonderzoek met betrekking tot de vakken. De schoolleiding heeft de laatste jaren prioritair ingezet op een leerplangerichte en valide evaluatiepraktijk en nam beleidsmatig waardevolle initiatieven om de ontwikkelingsdynamiek te bevorderen. De implementatie van de visie op leerlingenevaluatie en de opvolging daarvan door de schoolleiding waren echter ook het voorwerp van heel wat controverse binnen de school.

Na een fase van praktische en organisatorische bekommernissen naar aanleiding van de herstructurering heeft het schoolbeleid gunstige randvoorwaarden gecreëerd om de schoolwerking en de onderwijskwaliteit verder te verbeteren. De schoolleiding levert voortdurend inspanningen tot het verbeteren en verfraaien van de infrastructuur. Uit de resultaten van beschikbare controles van de interne en de externe diensten blijken nog een aantal administratieve en procedurele tekorten op het vlak van woonbaarheid en veiligheid van de leer- en werkomgeving (BVH).

De school is zich bewust van haar werkpunten dankzij haar interne kwaliteitszorg. Ze verzamelt gegevens en heel wat initiatieven worden – zij het nog niet altijd systematisch - geanalyseerd en bijgestuurd. Het schoolbeleid wil deze dynamische aanpak verder ontplooiën en ook de vakgroepen mobiliseren om samen de kwaliteitscirkel volledig rond te maken.

Voor aardrijkskunde en bedrijfseconomie vertrouwt de inspectie op het beleidsvoerend vermogen en het engagement van het schoolteam om de vastgestelde verbeterpunten bij te sturen. De overige lacunes in de leerplanrealisatie en de evaluatie geven, samen met de werkpunten voor woonbaarheid, veiligheid en hygiëne, aanleiding tot een in de tijd beperkt gunstig advies en worden door de inspectie opgevolgd.

3 DOORLICHTINGSFOCUS

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting selecteerde de onderwijsinspectie onderstaande structuuronderdelen en procesindicatoren/procesvariabelen voor verder onderzoek.

3.1 Structuuronderdelen in de doorlichtingsfocus

	Basisvorming	Specifiek gedeelte
VOET	x	
Graad 1 A	aardrijkskunde, lichamelijke opvoeding, natuurwetenschappen, techniek	
Graad 1 Latijn	aardrijkskunde, lichamelijke opvoeding, natuurwetenschappen, techniek	
Graad 1 Moderne wetenschappen	aardrijkskunde, lichamelijke opvoeding, natuurwetenschappen, techniek	
Graad 2 ASO Economie	aardrijkskunde, chemie, Frans, fysica	economie
Graad 2 ASO Grieks-Latijn	aardrijkskunde, chemie, fysica	
Graad 2 ASO Humane wetenschappen	aardrijkskunde, chemie, fysica	
Graad 2 ASO Latijn	aardrijkskunde, chemie, fysica	
Graad 2 ASO Wetenschappen	aardrijkskunde	
Graad 2 TSO Handel	natuurwetenschappen, wiskunde	bedrijfseconomie, wiskunde
Graad 3 ASO Economie-moderne talen	Engels, Frans, lichamelijke opvoeding	economie, Engels, Frans
Graad 3 ASO Economie-wiskunde	lichamelijke opvoeding, wiskunde	economie, wiskunde
Graad 3 ASO Grieks-Latijn	lichamelijke opvoeding	
Graad 3 ASO Grieks-wiskunde	lichamelijke opvoeding, wiskunde	wiskunde
Graad 3 ASO Humane wetenschappen	Frans, lichamelijke opvoeding	
Graad 3 ASO Latijn-moderne talen	Engels, Frans, lichamelijke opvoeding	Engels, Frans
Graad 3 ASO Latijn-wetenschappen	aardrijkskunde, lichamelijke opvoeding	aardrijkskunde
Graad 3 ASO Moderne talen-wiskunde	Engels, Frans, lichamelijke opvoeding, wiskunde	Engels, Frans, wiskunde
Graad 3 ASO Wetenschappen-wiskunde	aardrijkskunde, lichamelijke opvoeding, wiskunde	aardrijkskunde, wiskunde

3.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus

Onderwijs - Begeleiding

Loopbaanbegeleiding

Onderwijs - Evaluatie

Evaluatiepraktijk

4 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?

4.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?

4.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?

Het onderzoek naar het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen levert voor de geselecteerde structuuronderdelen het volgende op.

4.1.1.1 Vakoverschrijdende eindtermen (VOET)

Voldoet

De school streeft in voldoende mate met een eigen planning de VOET bij haar leerlingen na.

Beleid	De visie en de planning staan garant voor een kwaliteitsvolle invulling van de
Doelgerichtheid	inspanningsverplichting voor VOET. De VOET-werking kadert binnen de drie pijlers van het pedagogisch project 'leren', 'leven' en 'zorgen' en binnen de traditie van brede vorming en extra-curriculaire activiteiten. Er is een doordacht stappenplan om de VOET op korte en lange termijn in de praktijk te brengen. De bijdrage van de vakken en projecten werd in kaart gebracht en nog eens geactualiseerd na de fusie twee jaar geleden. De school kreeg daardoor een globaal zicht en ging aan de slag met de hiaten. Zo werden bijvoorbeeld de tekorten bij de VOET rond ICT opgenomen in het titularisuur. De pedagogische stuurgroep en directieraad bewaken de gerichtheid op alle leerlingengroepen. Een grondige analyse en bijsturing is gepland om ook de overlappen in te perken. Versterkend en complementair voor de eigen werking zijn de VOET-initiatieven op scholengemeenschapsniveau (bijv. project rond verkeersveiligheid).
Ondersteuning	De organisatiestructuur functioneert adequaat. De coördinator neemt heel wat praktisch en organisatorisch werk op zich en zorgt voor de inhoudelijke ondersteuning. Een groot deel van de leraren is actief betrokken bij de vakoverschrijdende projectwerking van de school. De pedagogische stuurgroep en directieraad treden stimulerend en faciliterend op. De school zorgt voor de nodige communicatie, onder meer via de weekkalender en de personeelsvergaderingen. Hierbij verkent de school ook nieuwe communicatiewegen zoals facebook en twitter. De VOET-werking is overzichtelijk via de project- en jaarplannen. Bij deze laatste zijn er nog kwaliteitsverschillen tussen de vakgroepen.
Doeltreffendheid	Er worden elementen van de VOET-werking geëvalueerd. Voor de projecten gebeurt de evaluatie systematisch en leidt ze tot bijstellingen. De invulling van de VOET binnen de vakken wordt minder opgevolgd. De aanpak van de VOET leren leren werd grondig geëvalueerd binnen een aantal vakken. De school is zoekende naar meer inhoudelijke criteria om de VOET-werking te evalueren. Ze wil in de toekomst leerlingen en ouders meer betrekken bij de evaluatie.
Ontwikkeling	Er zijn verschillende professionaliseringsinitiatieven. Deze hebben in de eerste plaats betrekking op de algemene aanpak van VOET. De school deed hiervoor in de verschillende stappen van haar werking een beroep op de pedagogische begeleiding en externe deskundigen. Directieleden en interne begeleiders volgden nascholingen rond VOET. De verworven expertise wordt gecommuniceerd aan het personeelsteam. Professionaliseringsinitiatieven rond de inhoudelijke invulling van de VOET zijn veeleer beperkt.

Uitvoering Mentale gezondheid	De meerderheid van de eindtermen wordt met voldoende diepgang en bij alle leerlingen nagestreefd binnen projecten en vakken. Opvallende projecten zijn: 'Het K-project (thema kunst en cultuur)' in het eerste jaar en 'De gelukszoeker' in het vierde jaar. Initiatieven die ondersteunend werken voor deze context zijn: het titularisuur in het eerste jaar, de startdagen in de derde graad bso en tso, de stage en het werkplekleren in bso en tso-studierichtingen. Heel wat vakken zoals Engels, Frans, Nederlands, godsdienst, lichamelijke opvoeding en plastische opvoeding... leveren een substantiële bijdrage.
Politiek-juridische samenleving	De meerderheid van de eindtermen wordt met voldoende diepgang en bij alle leerlingen nagestreefd binnen tal van vakken en een aantal projecten voor bepaalde deelgroepen. Opvallende projecten zijn: de 'Damiaanactie' in het eerste jaar, 'Democracity' in het vierde jaar Humane wetenschappen, en 'Reporters met montage' in het vijfde jaar bso. De leerlingenparticipatie via de leerlingenraden en de leerlingenvertegenwoordiging in de directieraad zijn lovenswaardig.

4.1.1.2 Aardrijkskunde in de eerste graad A-stroom (leerplan 2008/038)

Voldoet niet

De minimale materiële vereisten ontbreken gedeeltelijk. Een aantal leerplandoelstellingen wordt daardoor niet gerealiseerd. Kaartvaardigheden worden onvoldoende via terreinwerk aangeleerd.

Onderwijsaanbod <i>Volledigheid Evenwicht Beheersingsniveau Samenhang</i>	De verschillende thema's komen goed gespreid over de leerjaren aan bod. De leerplandoelstellingen ervan worden gerealiseerd met voorrang voor de basisdoelstellingen. De waarnemingen in de eigen omgeving werden vorig schooljaar in het eerste leerjaar slechts beperkt aangeboden en weinig ondersteund met bronnenmateriaal. In het tweede leerjaar worden landschappen verkend tijdens een excursie. De doelstellingen van de themaoverschrijdende onderwerpen krijgen in beide leerjaren, zowel in de planning als in de uitwerking, minder expliciete aandacht. Daardoor wordt het terreinwerk te weinig uitgewerkt in functie van de realisatie van de bijhorende vaardigheden. Er is aandacht voor actualiteit, maar de doelstelling om deze op passende kaarten te situeren wordt als taak buiten de les beschouwd en krijgt daardoor te weinig klassikale aandacht. Daardoor wordt voorbijgegaan aan de verwachting van het leerplan dat er voortdurend aandacht gaat naar het situeren t.o.v. referentiepunten, -lijnen en -vlakken. Ook de opbouw van referentiekaarten wordt daardoor beperkt tot enkele lessen i.p.v. een continu proces tijdens de graad.
Uitrusting <i>ICT Inzet uitrusting Leermiddelen</i>	De lessen vinden plaats in een groot aantal klaslokalen, voorzien van ICT-uitrusting met internettoegang. De minimale materiële vereisten ontbreken gedeeltelijk: de vereiste wandkaarten en kompassen zijn niet beschikbaar. Het ontbreken van wandkaarten die permanent ter beschikking zijn, verhindert het situeren van plaatsen - ook op onverwachte momenten - en de opbouw van de referentiekaarten en het wereldbeeld. Door de afwezigheid van een vaklokaal zijn het gebruikscomfort en het doelgericht inzetten van een aantal leermiddelen beperkt. De talrijke mogelijkheden die het vak biedt om een bijdrage te leveren aan het nastreven van de vakoverschrijdende eindtermen ICT worden in beperkte mate benut. De mogelijkheden om een computerklas te reserveren zijn beperkt. Dat parallelgroepen daardoor niet steeds gelijk kunnen behandeld worden, werkt remmend.

Evaluatiepraktijk De verschillende thema's worden evenwichtig bevraagd. De vragen zijn duidelijk geformuleerd en veelal gebaseerd op bijhorend bronnenmateriaal. De puntenverdeling is aangegeven bij de vragen. De vragen vertrekken bewust vanuit de leerplandoelstellingen. Toch wordt voor enkele kaartvaardigheden niet altijd het juiste beheersingsniveau bevraagd. Dit is mede een gevolg van de beperkte aandacht die er is voor de doelstellingen m.b.t. het terreinwerk.

Leerbegeleiding De leerlingen beschikken over een atlas en goed gestructureerd studiemateriaal. De uitwerking voor de eigen leefomgeving is eerder beperkt. Het onderwijsleergesprek, afgewisseld met opdrachten en leeractieve werkvormen, ondersteunen een leerplangerichte realisatie. De taakbereidheid van de leerlingen is groot. De leerlingen weten goed wat van hen verwacht wordt bij taken, toetsen en examens. Ze kunnen rekenen op feedback over hun resultaten.

Deskundigheidsbevordering De invloed van de formele vakgroepwerking op de leerplanrealisatie is beperkt. Het informeel overleg levert een belangrijke bijdrage tot uitwisseling van inzichten en tot de ontwikkeling van een gezamenlijke visie, onder meer op de evaluatie. De vakgroep selecteert passende activiteiten uit het nascholingsaanbod.

4.1.1.3 Aardrijkskunde in aso tweede graad (leerplan D/2012/002)

Voldoet niet

De leerplanrealisatie is onvolledig. Ze vertoont belangrijke hiaten in het eerste leerjaar.

Onderwijsaanbod In het eerste leerjaar is de leerplanrealisatie onevenwichtig. De thema's 'Landschappen en wereldkaart' en 'Aantrekkelijke landschappen en toerisme' worden met grote diepgang en met inbegrip van uitbreiding (Nationale parken van de U.S.A.) aangeboden. Ook het zelfstandig werk wordt kwaliteitsvol uitgewerkt en er is aandacht voor de actualiteit. Door een gebrek aan planmatig werken met het oog op een volledige realisatie blijft er, ondanks de grote vrijheid die het leerplan biedt, enkel nog tijd over om het thema 'Verschillen tussen agrarische regio's' aan te snijden met de eerste regio: Sub-Sahara-Afrika. De rijstteelt in Moesson-Azië en de landbouw in Noord-Amerika blijven onbehandeld. Daardoor kunnen de agrarische regio's niet vergeleken worden en kan de wereldfacetkaart van de landbouw niet opgebouwd worden. In het tweede leerjaar worden de thema's goed gespreid en met de nodige diepgang behandeld, maar gebeurt de synthese van het wereldbeeld weinig systematisch. Het zelfstandig werk wordt beperkt uitgewerkt. Er is aandacht voor de actualiteit.

Uitrusting De lessen vinden plaats in lokalen die voorzien zijn van ICT-uitrusting met projectiemogelijkheid en internettoegang. De vakgroep zet ICT veelvuldig in als ondersteuning van de les. De meeste lessen zijn geroosterd in een goed uitgerust en aangekleed vaklokaal waarin ook de overige minimale materiële vereisten aanwezig zijn. Hoewel de bezettingsgraad van dit vaklokaal voor aardrijkskunde onvolledig is, worden toch een aantal lessen in het eerste leerjaar in gewone klaslokalen gegeven waar de materiële ondersteuning met kaartmateriaal ontoereikend is. De mogelijkheden om een computerklas te reserveren zijn beperkt. Dat parallelgroepen daardoor niet steeds gelijk kunnen behandeld worden, werkt remmend. Daardoor werd er vorig schooljaar enkel in het eerste leerjaar gebruik gemaakt van een computerlokaal voor enkele onderzoeksopdrachten.

Evaluatiepraktijk De evaluatie spoort met het aanbod en is kwaliteitsvol voor het behandelde gedeelte van het leerplan. Een variatie aan vraagvormen, vaak op basis van bronnenmateriaal, toetsen kennis, vaardigheden en inzicht. De vragen zijn leerplangericht en duidelijk geformuleerd. De puntenopbouw is transparant. Bij het zelfstandig werk in het eerste leerjaar wordt ook peerevaluatie ingeschakeld. De leerlingen krijgen daarbij een houvast d.m.v. een schaal voor attitudemeting. Het gewicht van deze opdracht in de totaalscore voor het vak wordt bewust bepaald in verhouding tot de geleverde inspanning.

Leerbegeleiding De leerlingen beschikken over een atlas en goed gestructureerd studiemateriaal. Door middel van een onderwijsleergesprek, afgewisseld met opdrachten en enkele andere werkvormen, wordt leerplangericht gewerkt. De verwerking wordt goed ondersteund met de projectie van bronnenmateriaal en is gericht op inzichtelijk leren. De leerlingen weten goed wat van hen verwacht wordt bij taken, toetsen en examens. Ze kunnen rekenen op feedback over hun resultaten.

Deskundigheidsbevordering De leden van de vakgroep optimaliseren het aanbod op basis van reflectie en bijsturing op individuele basis. Daarbij is het leerplan niet steeds het referentiekader en bepalen de gemaakte keuze van leermiddelen en/of de beschikbaarheid van de uitrusting mee het resultaat. De vakgroepwerking leidt weinig tot onderlinge uitwisseling van informatie en expertise, waardoor het aanbod zowel binnen de graad als over de graden heen niet afgestemd wordt op verticale leerlijnen.

4.1.1.4 Aardrijkskunde in aso derde graad in de studierichtingen Latijn-wetenschappen en Wetenschappen-wiskunde (leerplan 2012/023)

Voldoet

De leerplanrealisatie is kwaliteitsvol en nagenoeg volledig. De evaluatie is betrouwbaar.

Onderwijsaanbod Zowel de leerplandoelstellingen die gekoppeld zijn aan de vakgebonden eindtermen aardrijkskunde als deze waarmee de specifieke eindtermen voor de pool Wetenschappen worden gerealiseerd, worden goed gespreid over de beide leerjaren. Bijna alle onderdelen worden doelgericht en evenwichtig uitgewerkt. Enkel het onderdeel 'Informatie verwerven over de aarde en de ruimte', de behandeling van geografische informatiesystemen en enkele doelstellingen uit 'Draagkracht van de aarde' worden in sommige klasgroepen met beperkte diepgang behandeld. De geografische excursie krijgt de vereiste invulling. De leerplandoelstelling m.b.t. onderzoeksvaardigheden wordt gerealiseerd met een opdracht die de leerlingen uitvoeren als voorbereiding op de excursie. Deze taak wordt ook in verband gebracht met de onderzoekscompetentie. Niet alle noodzakelijke stappen die nodig zijn voor de realisatie van de drie betreffende specifieke eindtermen worden echter doorlopen en/of begeleid. De aandacht voor het procesmatige aspect is dan ook te gering om deze opdracht te beschouwen als realisatie van de onderzoekscompetentie binnen de pool Wetenschappen.

Onderwijsorganisatie De leerlingen uit de studierichting Wetenschappen-wiskunde met zes lestijden wiskunde hebben naast de drie graduren nog een vierde lesuur aardrijkskunde in het complementair gedeelte. Naast de behandeling van een aantal extra leerplandoelstellingen die het leerplan in dat geval voorziet, worden een aantal verplichte leerplandoelstellingen hierin gerealiseerd.

Uitrusting <i>ICT</i> <i>Inzet uitrusting</i> <i>Leermiddelen</i>	<p>De lessen vinden plaats in een goed uitgerust en aangekleed vaklokaal dat voorzien is van ICT-uitrusting met projectiemogelijkheid en internettoegang. De vakgroep zet ICT veelvuldig in als ondersteuning van de les. Er wordt echter slechts in beperkte mate gebruik gemaakt van een computerlokaal om de leerlingen zelf via ICT een aantal toepassingen te laten verkennen.</p>
Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Transparantie</i>	<p>De vragen zijn zorgvuldig en duidelijk opgesteld en steeds voorzien van een puntenverdeling. Vaak zijn ze gebaseerd op bijbehorend bronnenmateriaal. De reproductie van kennis wordt beperkt, de meeste vragen peilen naar toepassing, vaardigheid en inzicht.</p> <p>Ook de mondelinge proeven worden transparant afgenomen. Door de neerslag ervan niet systematisch te archiveren stelt de school zich kwetsbaar op bij eventuele betwistingen van de behaalde leerlingresultaten.</p>
Leerbegeleiding <i>Preventief</i> <i>Curatief</i>	<p>De leerlingen beschikken over een atlas en nemen zelf notities tijdens de les. De lesgang is hierop afgesteld en dit wordt beschouwd als verwerking van de inhouden waardoor deze beter beklijven. De projectie van beeldfragmenten en van het bronnenmateriaal ondersteunt het leerproces. De leerlingen kunnen dit ook raadplegen via het elektronisch leerplatform en beschikken zo over een kleurenversie van de behandelde bronnen. Het niveau van de bevraging bij toetsen en examens, in combinatie met de gemiddelde leerlingresultaten, wijst niet op een gebrek aan begeleiding. Toch rijst de vraag of de afwezigheid van inhoudelijke schriftelijke ondersteuning voor minder sterke leerlingen en voor leerlingen die afwezig zijn geweest geen gemis is. Ook de tijdbesteding tussen enerzijds inzichtelijke en anderzijds veeleer beschrijvende onderdelen wordt door deze methodiek niet steeds geoptimaliseerd. De leerlingen weten duidelijk wat verwacht wordt bij toetsen en examens en kunnen rekenen op feedback.</p>

4.1.1.5 Bedrijfseconomie in tso tweede graad in de studierichting Handel (leerplan 2005/014)

Voldoet niet

Het onderwijsaanbod vertoont hiaten: de leerlingen bereiken niet alle leerplandoelen volledig en voldoende evenwichtig. De evaluatiepraktijk voldoet, maar is onvolledig en dus niet representatief voor het geheel van de leerplandoelstellingen.

Onderwijsaanbod <i>Volledigheid</i> <i>Evenwicht</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Samenhang</i>	<p>Tijdens het voorgaande schooljaar werd een deel van de leerplandoelstellingen niet behandeld. In het eerste leerjaar werd in het onderdeel ‘Kennismaking met de handelswereld’ onvoldoende aandacht besteed aan het opzoeken van de economische activiteiten van plaatselijke bedrijven. Anders dan het leerplan verwacht, hebben de leerlingen voor deel 2 ‘De documentenstroom in een handelsonderneming’ de documenten enkel beperkt en op een klassieke wijze - met het leerboek – geanalyseerd en niet via een computersimulatie.</p> <p>Naar het onderdeel ‘Verkopen moet je leren’ ging in het eerste leerjaar en in één klas van het tweede leerjaar helemaal geen aandacht, hoewel het gaat om een pakket van 52 lestijden. Ook voor het onderdeel projectwerk (twee maal twaalf richtinggevende lestijden) was er onvoldoende aandacht. Volgens het leerplan moeten de leerlingen een of meerdere projecten over een bedrijfseconomisch onderwerp uitwerken, waarbij er een samenwerking met Nederlands en informatica wordt opgezet. In één klas van het tweede leerjaar werd er via het project ‘virtuele minionderneming’ een verdienstelijke, doch onvoldoende compenserende poging ondernomen om een aantal hiaten op te vangen en de leerplandoelstellingen praktijkgericht te realiseren.</p>
---	---

De school legt sterk de nadruk op het boekhoudkundig luik van het leerplan met veel toepassingen, herhalingsoefeningen en de manuele registratie in het systeem van dubbel boekhouden. Er wordt ontegensprekelijk meer dan voldoende tijd uitgetrokken om de commerciële, financiële en diverse verrichtingen manueel te analyseren en te registreren. Daarnaast komt ook de BTW-aangifte diepgaand aan bod, evenals de eindejaarsverrichtingen. In aansluiting op het eerste leerjaar, analyseren en registreren de leerlingen in het tweede leerjaar de courante commerciële, financiële en diverse verrichtingen grondig. Bij de boekingen van de documenten werken de leerlingen niet met een didactisch boekhoudpakket. Conform de leerplanvereisten, moeten de leerlingen in beide leerjaren de meest courante verrichtingen echter ook op die wijze leren registreren.

Goed voorbereide didactische bezoeken of extramurale activiteiten, met aanvullende leerplangerichte opdrachten of groepswerken zijn te beperkt om bij te dragen tot een creatieve curriculumverruiming. Ook de inbreng van actualiteit is uitermate beperkt.

Gelet op de initiële taakbekommernis en het gegeven dat men op schoolniveau vraagt om de examenvragen expliciet te koppelen aan de leerplandoelstellingen roepen deze tekorten vragen op. Omstandigheden zoals lesuitval en het weinig selectief volgen van het leerboek kunnen deze tekorten slechts gedeeltelijk verklaren. De hoofdoorzaak ligt bij een gebrek aan leerplanstudie en een weinig realistische planning voor een evenwichtige leerstofbehandeling, naast een zekere onwennigheid bij het implementeren van didactische software en projectwerk. Daarnaast is er een spanningsveld tussen de pedagogische taakbekommernis van de leraren en de vereiste voortgang om het leerplan integraal af te werken. Dat er binnen de school voldoende engagement en generieke kwaliteitswaarborgen beschikbaar zijn om alle uitdagingen succesvol aan te gaan, getuigt het rudimentaire plan van aanpak dat tijdens de doorlichtingsweek werd uitgewerkt. De meeste leraren zijn overtuigd van het belang om de leerplanrealisatie, de projecten en de ICT-implementatie evenwichtig bij te sturen. Om die reden geven de geformuleerde tekorten geen aanleiding tot een in de tijd beperkt gunstig advies dat door de inspectie moet worden opgevolgd.

Uitrusting
ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

Aan de eisen met betrekking tot de minimale materiële uitrusting is voldaan. In de computerklassen beschikken de leerlingen elk over een eigen computer met internettoegang. Deze lokalen zijn voorzien van beamers en projectieschermen en er zijn ingeroosterde bloklestijden voor beide leerjaren.

De leerlingen werken hoofdzakelijk met een invulboek en enkele aanvullende notities. Nog veel te sporadisch wordt het studiemateriaal ook levensecht gemaakt via actuele teksten, socio-economische artikels en praktijkdocumenten. Globaal bekeken is het echter niet duidelijk of de ICT-geletterdheid van de leerlingen op peil is. De vakgroep staat voor de uitdaging om op basis van de leerplaninformatie de meest geschikte didactisch software in te schakelen. De mogelijkheden van het elektronisch leerplatform worden nog niet benut om lesoverzichten, taken en opdrachten of correctiesleutels bij oefeningen ter beschikking te stellen.

Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Transparantie</i>	<p>De toetsen en examens weerspiegelen de behandelde leerstof, maar tevens de lacunes in de leerplanrealisatie. Doordat een ruim gedeelte van de leerplandoelstellingen niet behandeld en bijgevolg ook niet bevraagd of beoordeeld wordt, is de evaluatie onvoldoende valide. Voor de onderdelen die wel behandeld werden, zijn de vragen doorgaans voldoende representatief voor de leerplandoelstellingen.</p> <p>Kenniselementen en inzichten in de boekhoudmechanismen worden dus ruim voldoende getoetst en geëvalueerd. Veeleer sporadisch krijgen de leerlingen (voorbereidings)taken en (groeps)opdrachten opgegeven. De beoordelingen voor dagelijks werk bevatten dan ook quasi uitsluitend punten voor toetsen. De aanbeveling in het leerplan om via opdrachten en creatieve taken ook vakattitudes en vaardigheden bij de evaluatie te betrekken, wordt nog onvoldoende opgevolgd.</p> <p>De vraagstelling bij de examens sluit aan bij het dagelijks werk. Over het algemeen zijn de examenvragen voldoende kennis- en toepassingsgericht maar er is zeker nog een groeimarge in de opbouw en de formulering ervan. Een link met de actualiteit ontbreekt. Voor de evaluatie in parallelle klassen worden weinig afspraken gemaakt. Een minpunt is ontegensprekelijk het hergebruik van identieke examenopgaven over de schooljaren heen. Dit noopt tot een meer kritische zelfreflectie in de vakgroep en tot bewaking en opvolging op schoolniveau.</p> <p>De studieresultaten liggen in de lijn van de klasgemiddelden; de enkele leerlingen die niet slagen voor het vak, combineren dit meestal met zwakke resultaten voor andere vakken. Gezien de hiaten in de leerplanrealisatie en de evaluatie, geven de cijfers echter geen correct beeld van de capaciteiten van de leerlingen en de mate waarin ze alle leerplandoelstellingen beheersen.</p>
Leerbegeleiding <i>Preventief</i> <i>Curatief</i>	<p>De lessen verlopen doorgaans leraargestuurd met het onderwijsleergesprek als dominante werkvorm. Het boekhoudkundig leer- en redeneerproces wordt goed ondersteund door het systematisch gebruik van het boekhoudalgoritme. Het klassikaal inoefenen van de leerinhouden neemt veel tijd in beslag. Er is weinig aandacht voor binnenklasdifferentiatie, voor zelfstandig werk en voor structurende leeractiviteiten.</p> <p>De leraren begeleiden en ondersteunen de leerlingen en trekken voldoende tijd uit om extra oefeningen te geven en de leerstof te herhalen vóór toetsen en examens. Er heerst een taakgericht leerklimaat. Leerlingen met problemen kunnen rekenen op extra oefeningen en/of uitleg tijdens de middagpauze. Voor zij-instromers die in het tweede leerjaar instappen, is het rendement van de inhaal cursus tijdens de vakantie te beperkt om de gepaste leerplanvoortgang in het tweede leerjaar te realiseren. In overleg met de directie werd ook hiervoor een meer structurele oplossing uitgewerkt tijdens de doorlichtingsweek.</p>
Deskundigheidsbevordering	<p>Het structureel overleg op het niveau van de tweede graad is beperkt. Het leren van elkaar o.a. door middel van intervisie, maakt nog geen deel uit van de cultuur van de school. De samenwerking en het verantwoordelijkheidsbesef voor het gezamenlijk realiseren van het geïntegreerde leerplanconcept zijn nog te beperkt. Op zeer korte termijn stellen zich m.b.t. de leerplangerichtheid en –realisatie tal van uitdagingen zoals het doelgericht hanteren van gevarieerde werkvormen en het optrekken van de ICT-gerichtheid in de klaspraktijk. De inventarisatie van specifieke vaardigheden is een belangrijke stap met het oog op een meer evenwichtige leerplanrealisatie. Zelfevaluatie, (interne) opvolging en ondersteuning zijn werkpunten voor de vakgroep en de school.</p>

Over het algemeen worden weinig inspanningen geleverd om zich te professionaliseren. Proactieve initiatieven zoals het uitnodigen van de pedagogische begeleider of het uitwisselen van ideeën met collega's van andere scholen, zijn er tijdens de voorbije jaren niet geweest.

4.1.1.6 Chemie in aso tweede graad in de studierichtingen Economie, Grieks-Latijn, Humane wetenschappen en Latijn (leerplan 2012/005)

Voldoet

De leerplandoelstellingen worden voldoende gerealiseerd. Er is voldoende aandacht voor onderzoekend leren. De uitrusting ondersteunt de leerplanrealisatie.

Onderwijsaanbod <i>Volledigheid</i> <i>Evenwicht</i> <i>Beheersingsniveau</i>	Voor chemie worden de meeste leerplandoelstellingen aangeboden. Binnen de verschillende thema's wordt contextrijk en met de juiste diepgang gewerkt in overeenstemming met het leerplan. Het onderzoekend leren krijgt een plaats in het lesgebeuren. Leraren betrekken leerlingen regelmatig bij demonstratieproeven. Hierbij leren leerlingen een hypothese en een onderzoeksvraag te formuleren en gericht waarnemen. Er worden voldoende lesuren leerlingenproeven aangeboden.
Uitrusting <i>ICT</i> <i>Inzet uitrusting</i> <i>Leermiddelen</i>	De lessen worden gegeven in wetenschapslokalen met een basisuitrusting, internet- aansluiting en mogelijkheid tot projectie. Er is voldoende didactisch materiaal aanwezig voor demonstratie- en leerlingenproeven. De school heeft echter een structureel tekort aan wetenschapslokalen. Hierdoor gaan een aantal chemielessen door in een gewoon leslokaal. Het schoolbeleid heeft plannen om op zeer korte termijn te investeren in een extra wetenschapslokaal. De opslag van de producten is een voorbeeld van goede praktijk. Het gebruik van ICT beperkt zich veeleer tot projectie van illustraties tijdens de lessen. Leerlingen gebruiken in veel mindere mate ICT als leermiddel of als hulpmiddel bij opdrachten in de lessen.
Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Transparantie</i>	De leerlingresultaten zijn zeer uiteenlopend. De tekorten situeren zich vooral in het tweede leerjaar van de tweede graad. De meeste toetsen en examens zijn verzorgd. De vraagstelling is veelal duidelijk en transparant, maar soms minder contextrijk. Leraren overleggen regelmatig en waken over de diepgang van de evaluatiepraktijk. De algemene doelstellingen, in het bijzonder onderzoekend leren (o.m. onderzoeksvraag hanteren, metingen uitvoeren, onderzoeksresultaten rapporteren), zijn weinig opgenomen in de evaluatiepraktijk.
Leerbegeleiding <i>Preventief</i>	De lessen verlopen zeer gestructureerd, waarbij het onderwijsleergesprek een veel gebruikte werkvorm is. De leraren trachten via demonstratieproeven de lessen voldoende contextrijk aan te bieden. Het cursusmateriaal is ondersteunend; hoofd- en bijzaken worden duidelijk onderscheiden. Veel leraren bieden extra leerondersteunend materiaal aan. Positief zijn het aanreiken van stappenplannen bij oefeningen en ondersteunende presentaties.

4.1.1.7 Economie in aso tweede graad in de studierichting Economie en in aso derde graad in de studierichtingen Economie-moderne talen en Economie-wiskunde (leerplannen D/2006/050, D/2006/051)

Voldoet

De leerplanrealisatie is nagenoeg volledig. De evaluatie is voldoende valide en transparant.

Onderwijsaanbod <i>Volledigheid</i> <i>Evenwicht</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Samenhang</i>	In de tweede graad is het aanbod van leerplandoelen nagenoeg volledig, evenwichtig en samenhangend. Het beheersingsniveau is goed en wordt bevorderd door de integratie van actualiteit in de lessen. De leerlingen voeren een aantal beperkte onderzoeksopdrachten uit die evenwel niet volstaan om de specifieke eindtermen inzake onderzoekscompetentie volwaardig te realiseren. Ook in de derde graad worden zo goed als alle leerplandoelen op samenhangende wijze aangeboden, maar het evenwicht is hier en daar zoek. De leerinhouden rond "inkomensvorming", "economische fluctuaties" en "prestaties evalueren" komen te beperkt aan bod. Voor die leerplandoelen die wel uitgebreid behandeld werden is het beheersingsniveau goed doordat de leerstof in betekenisvolle contexten wordt geplaatst, onder meer via gastsprekers en bedrijfsbezoeken. Kwaliteitsvolle onderzoeksopdrachten in zowel het vijfde als het zesde leerjaar zorgen voor de realisatie van de specifieke eindtermen inzake onderzoekscompetentie.
Uitrusting <i>ICT</i> <i>Inzet uitrusting</i> <i>Leermiddelen</i>	De lessen hebben plaats in vaklokalen die voldoen aan de minimale materiële vereisten van het leerplan. De leerlingen van de derde graad maken ook regelmatig gebruik van de computerlokalen van de school.
Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Transparantie</i>	<p>De meeste leerlingen halen behoorlijke tot goede resultaten voor economie. Leerlingen met een onvoldoende doen het vaak ook voor andere vakken niet goed.</p> <p>De evaluatie is representatief voor het geheel van de leerplandoelen. De leraren waken over een correcte spreiding van de vragen over de geziene leerstof en, in de derde graad, over een evenwichtige puntenverdeling tussen algemene economie en bedrijfswetenschappen.</p> <p>De evaluatie van het dagelijks werk gebeurt in beide graden door toetsen en taken. De frequentie daarvan is goed en de leerlingen noteren de verbetering nauwgezet. In de tweede graad is er ook een wekelijkse bevraging over actualiteit.</p> <p>De toetsen en examens bevatten in de beide graden zowel kennisvragen als toepassingen waarin leerlingen hun kennis moeten hanteren in contexten. Het niveau van de vraagstelling is in de tweede graad doorgaans goed. In de derde graad wisselen complexe probleemstellingen af met stereotiepe reproductievragen.</p> <p>Zowel op de toetsen als op de examens staat de puntenverdeling duidelijk vermeld, wat bijdraagt tot de transparantie.</p> <p>De vakgroep heeft nog geen afspraken gemaakt over het evalueren van vaardigheden en vakattitudes. Ook over de wijze waarop de evaluatie van de onderzoeksopdrachten verrekend wordt in het eindresultaat is er nog geen eenduidigheid.</p>

Leerbegeleiding Het leerklimaat is aangenaam en veilig. De onderwijsleergesprekken laten voldoende ruimte voor inbreng en interactie van de leerlingen. In beide graden maken de leraren regelmatig gebruik van activerende werkvormen, en nemen ze heel wat initiatieven rond “leren leren”. Ze verbeteren de testen klassikaal, overlopen de te kennen leerstof voor het examen en evalueren het eerste examen in januari. In de derde graad gebruiken de leerlingen de elektronische leeromgeving veelvuldig als didactisch materiaal.

*Preventief
Curatief*

**Professionalisering
Deskundigheidsbevordering** De formele vakgroepwerking berust op drie vakgroepvergaderingen per jaar. De agenda daarvan wordt door de schoolleiding bepaald en bevat voornamelijk praktische en organisatorische afspraken. Daarnaast reflecteert de vakgroep te weinig over vakinhoudelijke en vakdidactische thema’s en ontwikkelde ze nog geen duidelijke leerlijnen rond bijvoorbeeld onderzoekscompetentie of evaluatie van vaardigheden en attitudes.

4.1.1.8 Frans in aso tweede graad in de studierichting Economie (Leerplan 2012/007)

Voldoet

Het accent van het vreemdetalenonderwijs ligt op het verwerven van de vijf taalvaardigheden. Het aanbod aan leerplandoelen voldoet. De evaluatie laat globaal toe om het studiepeil van de leerlingen in te schatten. Uit de resultaten blijkt dat de meerderheid van de leerlingen de leerplandoelstellingen bereikt. De leerlingen kunnen rekenen op een voldoende leerbegeleiding. De uitrusting voldoet.

Onderwijsaanbod De leerlingenresultaten zijn behoorlijk tot goed. Ze wijzen globaal op een voldoende studiepeil bij nagenoeg alle leerlingen.

*Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang*

In het algemeen is het onderwijs sterk gericht op het verwerven van taalvaardigheid. Het aanbod aan leerplandoelen vertoont evenwel nog een aantal lacunes. De vakgroep beseft nog onvoldoende dat alle taaltaken en tekstsoorten van de leerplandoelen moeten aangeboden worden. Kennis wordt in het algemeen functioneel onderwezen in samenhang met het oefenen van vaardigheden. De communicatie tijdens de lessen verloopt volledig in het Frans, wat bijdraagt tot het leerproces.

De leerlingen krijgen voldoende de gelegenheid om het begrijpend luisteren te oefenen. Voor de leesvaardigheid is de leerplanrealisatie echter onvolledig: leerlingen verwerken te weinig persoonlijke lectuur. In de lesgroepen die een extra uur Frans in het lessenrooster krijgen, wordt er één boekje gelezen; de andere leerlingen verwerken geen cursorische lectuur. In beide gevallen strookt dit niet met de vereisten van het leerplan dat stelt dat leerlingen tenminste drie boekjes als persoonlijke lectuur moeten lezen waarvan er één kan vervangen worden door een evenwaardig pakket artikels. (Leerplan D/2012/7841/007, p. 22). De variatie van tekstsoorten voor de receptieve vaardigheden is voor verbetering vatbaar. Prescriptieve en argumentatieve teksten komen veeleer weinig aan bod.

Er wordt ook weinig gereflecteerd met leerlingen over tekstopbouw en genreconventies. Strategieën worden beperkt expliciet onderwezen en geoefend. De opdrachten bij de teksten bestrijken het beschrijvend en structurerend niveau. Het beoordelend verwerkingsniveau komt aan bod bij de evaluatie van de spreekvaardigheid. Het niveau van de teksten sluit aan bij de vereisten van de leerplandoelstellingen.

De mondelinge interactie krijgt voldoende invulling via rollenspelen en klasgesprekken. De spreek- en schrijfvaardigheidstraining behelst de meeste leerplandoelen maar volgende lacunes doen zich nog voor: het mondeling en schriftelijk samenvatten (SPR3 en SCHR5), het mondeling verslag uitbrengen (SPR4), het schriftelijk parafaseren van gelezen teksten (SCHR1), het schriftelijk verwoorden van een spontane mening (SCHR4). Er is in het algemeen aandacht voor reflectie over grammaticale en lexicale correctheid. Strategieën bij het spreken en het schrijven blijven evenwel nog te impliciet. Leerlingen moeten ook niet altijd een tweede versie maken van schrijfopdrachten.

Het aanbod biedt de mogelijkheid om de vakattitudes te ontwikkelen maar er wordt niet gericht over gereflecteerd. De studietips bevatten evenwel verwijzingen naar een aantal attitudes.

Het gebruik van films, liedjes en internetsites draagt bij tot het verwerven van de (inter)culturele competentie. De leerlingen lezen teksten waarvan de inhoud relevant is voor de Franstalige - cultuur en leefwereld. De vakgroep Frans levert inspanningen om de leerlingen de taal en de cultuur te laten beleven o.a. door een uitstap te organiseren naar Luik.

Evaluatiepraktijk

*Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie*

De evaluatie laat globaal toe om het studiepeil van de leerlingen te beoordelen. De lacunes in de evaluatiepraktijk sluiten aan bij deze in het aanbod. De vakgroep is echter van start gegaan met het in kaart brengen van de representativiteit van de evaluatie voor de leerplandoelen om zo de hiaten weg te werken. Ook het geïntegreerd beoordelen van kennis en vaardigheden heeft een positieve evolutie gekend. De vakgroep zoekt naar manieren om de kennis via relevante contexten en taaltaken te evalueren.

De examens worden is samenwerking opgesteld en vertonen een goed evenwicht tussen de verschillende leerplancomponenten. Er is echter minder gelijkgerichtheid voor het beoordelen van het dagelijks werk. De vakgroep waakt er evenwel over dat tijdens het schooljaar zowel kennis als vaardigheden worden geëvalueerd.

De vraagstelling in de meeste toetsen en examenopdrachten is valide en laat toe te meten wat men wil meten. Toch zijn er hier en daar mogelijkheden tot verbetering van de toetstechniek. Zo wordt er bij begrijpend lezen nog vaak veel woordenschat opgevraagd, wat de validiteit van de beoordeling ondermijnt. Ook het bevragen van geziene teksten waarbij heel wat beroep gedaan wordt op het geheugen van de leerling, staat een valide toetsing in de weg. Het is verder de intentie van de vakgroep om alle leerplancomponenten evenwichtig te beoordelen, maar de onvoldoende doordachte verrekening van de punten werkt in de hand dat er een onevenwichtige, en dus niet valide, evaluatie tot stand komt.

De leerlingen weten doorgaans wat van hen wordt verwacht. Bij examens krijgen ze leerstofoverzichten. De examens en herhalingstoetsen zijn voorzien van een puntenverdeling. De beoordeling van de spreek-, gespreks- en schrijfvaardigheid gebeurt steeds meer op basis van scorewijzers met criteria. Leerlingen beschikken er evenwel niet altijd over en ze worden beperkt aangewend om feedback te geven over de prestaties

Leerbegeleiding Er is aandacht voor preventieve leerbegeleiding. Er wordt gewerkt in een stimulerende sfeer. Leerlingen worden aangemoedigd tot participatie. Verder worden er studietips aangereikt en volgt de vakgroep het leerstoornissenbeleid van de school op. De studielast wordt bewaakt. De vakgroep heeft evenwel nog geen leerlijn uitgewerkt voor het (begeleid) zelfstandig leren over de graden heen.

*Preventief
Curatief*

De verantwoordelijkheid voor de remediëringsinitiatieven ligt bij de individuele leraar. De leerlingen kunnen steeds terecht voor extra uitleg en krijgen doorgaans herkansingstoetsen bij slechte resultaten. Het systeem van opvolgingskaarten en waarschuwingen wordt consequent toegepast. De studieresultaten en effecten van de remediëringsinitiatieven worden opgevolgd op klassenraden. In het verleden werden de rapporten naast de cijfers weinig voorzien van remediëringsadviezen. Sinds dit schooljaar bestaat er een afspraak om op het vernieuwde vorderingsrapport suggesties op te nemen voor remediëring voor vakken waar leerlingen minder goede resultaten boeken.

Uitrusting

*ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen*

Er zijn voldoende mogelijkheden tot het gebruik van audiovisuele middelen. Elk lokaal beschikt over een computer en een beamer. Het openleercentrum biedt een goede mogelijkheid om activerende didactische werkvormen te gebruiken. De bibliotheek bevat door de leerlingen uitleenbare fictie en ook didactische tijdschriften voor de leraren. Woordenboeken en andere naslagwerken zijn voorhanden maar worden nog niet altijd systematisch gebruikt door de leerlingen.

Deskundigheidsbevordering

*Overleg
Vorming*

De vakgroep maakt heel wat inhoudelijke en organisatorische afspraken. Het overleg en de samenwerking ondersteunen de kwaliteit van het onderwijs. De meeste leraren volgen externe vakgerichte en algemene nascholingen, die worden gemultipliceerd en waarvan er een merkbare impact is op de onderwijspraktijk. De vakgroep neemt deel aan schooloverstijgend overleg en doet beroep op de pedagogische begeleidingsdiensten indien relevant.

4.1.1.9 Frans in aso derde graad in de studierichting Humane wetenschappen (Leerplan 2004/033)

Voldoet niet

De leerplandoelen van de basisvorming voor gespreks-, spreek- en schrijfvaardigheid worden niet voldoende aangeboden. De hiaten in de lespraktijk weerspiegelen zich in de evaluatie die aldus niet voldoende representatief is voor de leerplandoelen.

Onderwijsaanbod

*Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang*

Op basis van de gegevens van het vorige schooljaar werd vastgesteld dat de leerlingenresultaten in behoorlijk tot goed zijn. Er zijn weinig onvoldoendes. Deze resultaten zijn echter weinig richtinggevend voor het studiepeil van de leerlingen aangezien ze niet gebaseerd zijn op een evenwichtig aanbod aan doelen noch op een valide evaluatiepraktijk.

De onderwijspraktijk is in het algemeen gericht op het verwerven van taalvaardigheid. De vakgroep is zich er echter niet genoeg van bewust dat de alle taaltaken vervat in de leerplandoelen moeten aangeboden en geëvalueerd worden. De vele hiaten in de leerplanrealisatie voor lees-, gespreks-, spreek- en schrijfvaardigheid geven aanleiding tot de conclusie voldoet niet.

De luistervaardigheid wordt voldoende geoefend al is de variatie in tekstsoorten voor verbetering vatbaar. Prescriptieve en argumentatieve teksten komen weinig aan bod. De moeilijkheidsgraad van de luisterteksten sluit aan bij de vereisten van het leerplan. De luistervaardigheidstraining wordt ondersteund door het consequent gebruik van de doeltaal tijdens de lessen. De vraagstelling bestrijkt het beschrijvend en structurerend verwerkingsniveau maar veeleer weinig het beoordelend niveau.

Voor Frans voldoet het aanbod aan persoonlijke lectuur niet. Volgens het leerplan moeten leerlingen vier boeken lezen (twee per jaar), waarvan er twee kunnen vervangen worden door een evenwaardig pakket teksten. De leerlingen lezen enkel artikels waarover ze op het mondelinge examen worden bevraagd. Dit strookt niet met de vereisten van het leerplan. Ook de variatie aan tekstsoorten voldoet niet. Leerlingen komen vooral in aanraking met informatieve teksten. Prescriptieve, argumentatieve en artistiek-literaire teksten worden nauwelijks aangeboden. De taaltaken sluiten wel aan bij het vereiste verwerkingsniveau. Leerlingen worden ook goed geoefend in het gestructureerd noteren van informatie uit teksten.

Het aanbod voor spreek- en gespreksvaardigheid vertoont belangrijke hiaten. Het samenvatten van informatie op een overzichtelijke en persoonlijke wijze (ET 19) en het uitbrengen van verslag (ET21) komen niet aan bod. Het geven van een presentatie wordt beperkt behandeld (ET22). Bij de lesbezoeken werd vastgesteld dat het niveau van de leerlingen voor spreekvaardigheid veeleer zwak is. Voor schrijfvaardigheid worden slechts drie van de vier eindtermen aangeboden. Het samenvatten van informatie (ET 32), het schrijven van een verslag (ET 33) en het schrijven van een formele of informele brief, nota of e-mail (ET34) komen niet aan bod. De didactische werkvormen ondersteunen niet altijd de vaardigheidstraining omdat men vaak het socratisch leergesprek hanteert en veeleer leraargestuurd werkt.

Bij de productieve vaardigheden wordt het accent sterk gelegd op de taalcorrectie. Genreconventies en tekstopbouw worden nauwelijks onderwezen bij het lezen of beluisteren van teksten. Ze dienen ook nog te weinig als criteria voor de talige producten van leerlingen, waardoor er minder gericht kan worden geredigeerd en leerlingen minder de kans krijgen om zelfstandig de eigen producties te evalueren.

De vakgroep levert inspanningen om rond thema's te werken die aansluiten bij de interesses en leefwereld van de leerlingen. De (inter)culturele component van het leerplan krijgt beperkt aandacht. Het gebruik van films, liedjes en internetsites draagt hiertoe bij. De leerlingen lezen teksten waarvan de inhoud relevant is voor de Franstalige cultuur en leefwereld.

Evaluatiepraktijk
Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

De evaluatiepraktijk is onvolledig en onevenwichtig. De kennis van grammatica en woordenschat wordt te vaak contextloos bevraagd of via vertalingen. Ook de culturele component van het leerplan wordt sterk reproductief bevraagd op schriftelijke en/of mondelinge examens. Dit strookt niet met het leerplan dat een functionele benadering van de kenniscomponent voorop stelt. Het is verder de intentie van de vakgroep om alle leerplancomponenten evenwichtig te beoordelen, maar de onvoldoende doordachte verrekking van de punten werkt in de hand dat er een onevenwichtige, en dus niet valide, evaluatie tot stand komt. De beoordeling van vaardigheid vertoont te veel lacunes om te kunnen

uitmaken of de leerlingen de leerplandoelen beheersen.

De evaluatietechniek laat niet altijd toe om te meten wat men beoogt te meten. Zo staat het bevragen van geziene teksten waarbij heel wat beroep gedaan wordt op het geheugen van de leerling, een valide toetsing van de spreekvaardigheid in de weg. Bij begrijpend lezen wordt nog vaak veel woordenschat opgevraagd, wat de validiteit van de beoordeling ondermijnt.

De leerlingen weten doorgaans wat van hen wordt verwacht. Bij examens krijgen ze leerstofoverzichten. De examens en herhalingstoetsen zijn voorzien van een puntenverdeling. De beoordeling van de spreek-, gespreks- en schrijfvaardigheid gebeurt steeds meer op basis van scorewijzers met criteria.

Een aantal vakattitudes worden leraarafhankelijk beoordeeld. Hier bestaan geen afspraken over.

Leerbegeleiding
Preventief
Curatief

Er is aandacht voor preventieve leerbegeleiding. Er wordt gewerkt in een stimulerende sfeer. Leerlingen worden aangemoedigd tot participatie. Verder worden er studietips aangereikt en volgt de vakgroep het leerstoornissenbeleid van de school op. De vakgroep heeft nog geen leerlijn uitgewerkt voor het (begeleid) zelfstandig leren over de graden heen.

De verantwoordelijkheid voor de remediëringsinitiatieven ligt bij de individuele leraar. De leerlingen krijgen doorgaans gerichte feedback over hun prestaties n.a.v. toetsen en verwerkingsopdrachten. Meestal moeten ze de fouten verbeteren. Bij de schrijftaken maken de leerlingen evenwel niet altijd een tweede versie; hierdoor worden kansen tot leren gemist. De leerlingen kunnen terecht voor extra uitleg. Het systeem van opvolgingskaarten en waarschuwingen wordt consequent toegepast. De studieresultaten en effecten van de remediëringsinitiatieven worden opgevolgd op klassenraden. In het verleden werden de rapporten naast de cijfers weinig voorzien van remediëringsadviezen. Sinds dit schooljaar bestaat er een afspraak om op het vernieuwde vorderingsrapport suggesties op te nemen voor remediëring voor vakken waar leerlingen minder goede resultaten boeken.

Uitrusting
ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

Er zijn voldoende mogelijkheden tot het gebruik van audiovisuele middelen. Elk lokaal beschikt over een computer en een beamer. Het openleercentrum biedt een goede mogelijkheid om activerende didactische werkvormen te gebruiken. De bibliotheek bevat door de leerlingen uitleenbare fictie en ook didactische tijdschriften voor de leraren. Woordenboeken en andere naslagwerken zijn voorhanden maar worden nog niet altijd systematisch gebruikt door de leerlingen.

Deskundigheidsbevordering
Overleg
Vorming

De vakgroepwerking functioneert nog te beperkt als hefboom voor kwaliteitsverbetering. Voor de derde graad maken de vakgroepen weinig (taaloverschrijdende) inhoudelijke en organisatorische afspraken. Intern beschikbare expertise wordt niet genoeg gemultipliseerd. Er zijn nog verbetermogelijkheden i.v.m. het plannen van het onderwijs en de evaluatie op basis van een grondige leerplanstudie. De gevolgde nascholingen sorteren leraarafhankelijk effect in de onderwijspraktijk. Er is nood aan professionalisering m.b.t. het valide evalueren van leerplandoelen.

4.1.1.10 Frans en Engels in aso derde graad in de studierichtingen Economie-moderne talen, Latijn-moderne talen, Moderne talen-wiskunde (Leerplannen 2006/005 en 2006/041)

Voldoet

Het accent van het vreemdetalenonderwijs ligt op het verwerven van de vijf taalvaardigheden. De evaluatie laat globaal toe om het studiepeil van de leerlingen in te schatten. Uit de resultaten blijkt dat de meerderheid van de leerlingen de leerplandoelstellingen bereikt. De leerlingen kunnen rekenen op een voldoende leerbegeleiding. De uitrusting voldoet.

Onderwijsaanbod De resultaten van de leerlingen wijzen globaal op een voldoende studieniveau voor beide talen.

Volledigheid

Evenwicht

Beheersingsniveau

Samenhang

De basisvorming voldoet zowel voor Frans als voor Engels. Er wordt intensief gewerkt aan het verwerven van de vijf taalvaardigheden. Het onderwijsaanbod wordt evenwel nog niet genoeg gepland vanuit de taaltaken voorgeschreven door de leerplannen. Hierdoor doen zich nog een aantal hiaten voor in de leerplanrealisatie. Het beheersen van bepaalde tekstsoorten (samenvatten, verslag uitbrengen, enz.) wordt niet gericht genoeg geoefend.

In beide talen wordt kennis aangeboden en ingeoeffend in communicatieve contexten. Hierdoor vertonen het kennis- en het vaardigheidsonderwijs voldoende samenhang.

De moeilijkheidsgraad van de luister- en leesteksten sluit aan bij de vereisten van het leerplan (niveau B1-B2). De luistervaardigheidstraining wordt ondersteund door het consequent gebruik van de doeltaal tijdens de lessen. Voor Engels lezen en verwerken leerlingen zelfstandig voldoende informatieve en artistiek-literaire teksten (tijdschriftenartikels, romans), waarover ze toetsen en verwerkingsopdrachten maken, die vooral gericht zijn op het begrijpen van de inhoud. Voor Frans voldoet het aanbod aan persoonlijke lectuur niet. Volgens het leerplan moeten leerlingen zes boeken lezen. Ze lezen amper de helft. Het variëren van tekstsoorten is voor verbetering vatbaar in beide talen. Leerlingen komen voor de receptieve vaardigheden vooral in aanraking met informatieve en artistiek-literaire teksten en minder met prescriptieve en argumentatieve teksten. De taaltaken sluiten aan bij het vereiste verwerkingsniveau. Luister- en leesstrategieën worden geoefend.

De spreek- en gespreksvaardigheid krijgen heel wat aandacht. Leerlingen participeren actief bij gesprekken in de lessen en vertonen in het algemeen spreekdurf. De didactische werkvormen ondersteunen echter niet altijd de vaardigheidstraining omdat men vaak het socratisch leergesprek hanteert en veeleer leraargestuurd werkt. De leerlingen oefenen de meeste taaltaken, hoewel ze niet altijd voldoende gericht worden aangeboden en gepland. Het voeren van een telefoongesprek (ET 24) komt niet aan bod bij Engels. Leerlingen schrijven regelmatig. Voor Engels is de leerplanrealisatie evenwel onevenwichtig. Waar het verwoorden van een beredeneerde standpunt (ET 35) uitgebreid aan bod komt, blijft de formele en informele correspondentie achterwege (ET 34) en komen het gericht samenvatten (ET 37) en het schrijven van een verslag (ET 33) zeer beperkt aan bod. Ook voor Frans komen het schrijven van een verslag (ET 33) en de formele en informele correspondentie (ET 34) weinig aan bod. Daartegenover staat dat leerlingen vooral voor Engels een aantal (creatieve) uitbreidingstaken uitvoeren.

Voor de productieve vaardigheden zijn er heel wat zinvolle opdrachten voor beide talen in het kader van de Comeniusuitwisseling, de Parijsreis en voor de onderzoeksopdrachten. Hier komt duidelijk tot uiting dat leerlingen een voldoende studiepeil halen voor de productieve vaardigheden. Strategieën komen deels aan bod wanneer leerlingen naslagwerken gebruiken. Het hanteren van een schrijf- of spreekplan en het werken vanuit modellen is nog geen gangbare praktijk.

De leerlingen werken zowel in de lessen Frans als in de lessen Engels rond boeiende thema's die aansluiten bij hun interesses en leefwereld. Ze leren kritisch te reflecteren over actuele, historische en universele thema's. Een aantal vakoverschrijdende eindtermen komen aan bod. De (inter)culturele component van het leerplan krijgt aandacht. Het gebruik van films, liedjes en internetsites draagt hiertoe bij. De leerlingen lezen teksten waarvan de inhoud relevant is voor de Franstalige/Engelstalige cultuur en leefwereld. De vakgroepen leveren inspanningen om de leerlingen de taal te laten beleven o.a. door uitstappen en toneelvoorstellingen te organiseren.

Het specifieke gedeelte wordt vooral gerealiseerd door de leerlingen nog meer te laten oefenen met de taalvaardigheden (verbreding van de basisvorming). Een aantal specifieke eindtermen wordt voldoende didactisch geoperationaliseerd. Men biedt in het algemeen echter nog weinig (beperkte) theoretische referentiekaders aan uit het wetenschapsdomein van de taal om het door de leerplannen beoogde verdiepend niveau van taalverwerving en reflectie over talige fenomenen te bereiken.

De onderzoekscompetentie (SET 16, 17 en 18) wordt in voldoende mate bereikt door de leerlingen. In het tweede leerjaar van de derde graad voeren de leerlingen een onderzoeksopdracht uit voor Engels. Bronnenstudie en corpusanalyse vormen de basis van de onderzoeksmethodiek. De leerlingen rapporteren schriftelijk over de resultaten van het onderzoek. Het talige niveau van de werkjes is goed. Voor het stellen van een onderzoeksvraag, het systematisch doorlopen van de onderzoeksstappen, de diepgang van het onderzoek, het confronteren met andere standpunten en het evalueren van het onderzoek door de leerlingen zijn er nog verbetermogelijkheden. In het eerste leerjaar van de derde graad maken de leerlingen kennis met een aantal deelaspecten van onderzoek doen. Ze maken een vergelijkende studie tussen Belgen en Fransen m.b.t. een aspect van hun leefwereld. Hierbij stellen ze zelfstandig een onderzoeksvraag, hanteren ze de methodiek van de enquête, vatten ze de bevindingen samen en rapporteren ze schriftelijk. Het onderzoek betreft evenwel geen literair of linguïstisch vraagstuk.

Het domein 'Taal en cultuur' (SET 4 tot 9) komt uitgebreid aan bod. Leerlingen maken een heel aantal toepassingsgerichte opdrachten waarbij ze reflecteren over de taal als drager van cultuur en cultuuruitingen. Vooral voor de literatuur worden er referentiekaders zoals literaire stromingen aangeboden voor het analyseren van teksten. De vakgroep heeft evenwel ook de neiging om nog heel wat leerinhouden reproductief aan te bieden via een doceermethode. De meeste doelen uit het domein 'Taal als systeem' (SET 10 tot 15) worden behandeld. De specifieke eindterm 10 komt evenwel onvoldoende aan bod. Genreconventies en tekstopbouw worden nauwelijks onderwezen bij het lezen of beluisteren van teksten. Ze dienen ook nog te weinig als criteria voor de talige producten van leerlingen, waardoor er minder gericht kan worden geredigeerd en leerlingen minder de kans krijgen om zelfstandig de eigen producties te evalueren.

Evaluatiepraktijk

*Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie*

De eindtermen uit het domein 'Taal en communicatie' (SET 1 tot 3) worden onvoldoende aangeboden.

De evaluatiepraktijk is voor verbetering vatbaar. De vakgroepen hebben hierover weinig afspraken gemaakt.

De kennis van grammatica en woordenschat wordt valide beoordeeld in het eerste jaar van de derde graad voor Engels. Men streeft hier een ver doorgedreven integratie van de evaluatie van kennis en vaardigheden na. Voor Frans en in het tweede leerjaar van de derde graad voor Engels treft men nog al te vaak een contextloze bevraging van woordjes en grammatica aan en heel wat vertaal oefeningen. Dit strookt niet met het leerplan dat een functionele benadering van de kenniscomponent voorop stelt. Zowel bij Engels als bij Frans wordt de culturele component van het leerplan ook nog al te vaak louter reproductief bevraagd op schriftelijken/of mondelinge examens.

De hiaten in de evaluatie van de taaltaken voor de vaardigheden sluiten aan bij de lacunes in het onderwijsaanbod. Er wordt wel heel wat geëvalueerd maar niet voldoende vanuit de taaltaken van de leerplandoelen. Hierdoor kan moeilijk geïdentificeerd worden welke leerplandoelen de leerlingen wel of niet beheersen.

De evaluatietechniek laat niet altijd toe om te meten wat men beoogt te meten. Zo staat het bevragen van geziene teksten waarbij heel wat beroep gedaan wordt op het geheugen van de leerling, een valide toetsing van de spreekvaardigheid in de weg. Het is verder de intentie van de vakgroep om alle leerplancomponenten evenwichtig te beoordelen, maar de onvoldoende doordachte verrekening van de punten werkt in de hand dat er een onevenwichtige, en dus niet valide, evaluatie tot stand komt.

De evaluatie van de specifieke eindtermen is nog niet voldoende representatief voor het geheel van de pool. Het is niet duidelijk hoe de specifieke eindtermen m.b.t. de onderzoekscompetentie (SET 16, 17, 18) worden geëvalueerd omdat hiervoor geen assessmentformulier bestaat. De resultaten van de onderzoeksoopdrachten voor Frans en Engels worden verrekend in de score voor het apart lesuur 'taalproject'. Deze verrekingswijze is niet transparant. De vakgroepen hebben nog geen afspraak gemaakt over het aandeel van deze opdracht in het totaal aantal punten voor het vak. Op schoolniveau werd hierover ook nog geen schoolbrede visie ontwikkeld. De andere specifieke eindtermen worden deels toepassingsgericht geëvalueerd via toetsen of verwerkingsopdrachten en deels niet geëvalueerd.

De leerlingen weten doorgaans wat van hen wordt verwacht. Bij examens krijgen ze leerstofoverzichten. De examens en herhalingstoetsen zijn voorzien van een puntenverdeling. De beoordeling van de spreek-, gespreks- en schrijfvaardigheid gebeurt steeds meer op basis van scorewijzers met criteria.

Een aantal vakattitudes worden leraarafhankelijk beoordeeld. Hier bestaan geen afspraken over.

Leerbegeleiding Er is aandacht voor preventieve leerbegeleiding. Er wordt gewerkt in een stimulerende sfeer. Leerlingen worden aangemoedigd tot participatie. Verder worden er studietips aangereikt en volgt de vakgroep het leerstoornissenbeleid van de school op. De studielast wordt bewaakt. Leerlingen maken vooral in het kader van het 'taalproject' een aantal opdrachten zelfstandig en zetten hierbij planningsvaardigheden en leerstrategieën in. De vakgroep heeft evenwel nog geen leerlijn uitgewerkt voor het (begeleid) zelfstandig leren over de graden heen. Er wordt occasioneel gereflecteerd over het leerproces via vormen van zelf- en peerevaluatie.

*Preventief
Curatief*

De verantwoordelijkheid voor de remediëringsinitiatieven ligt bij de individuele leraar. De leerlingen krijgen doorgaans gerichte feedback over hun prestaties n.a.v. toetsen en verwerkingsopdrachten. Meestal moeten ze de fouten verbeteren. Bij de schrijftaken maken de leerlingen evenwel niet altijd een tweede versie; hierdoor worden kansen tot leren gemist. De leerlingen kunnen terecht voor extra uitleg. Het systeem van opvolgingskaarten en waarschuwingen wordt consequent toegepast. De studieresultaten en effecten van de remediëringsinitiatieven worden opgevolgd op klassenraden. In het verleden werden de rapporten naast de cijfers weinig voorzien van remediëringsadviezen. Sinds dit schooljaar bestaat er een afspraak om op het vernieuwde vorderingsrapport suggesties op te nemen voor remediëring voor vakken waar leerlingen minder goede resultaten boeken.

Uitrusting
*ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen*

Er zijn voldoende mogelijkheden tot het gebruik van audiovisuele middelen. Elk lokaal beschikt over een computer en een beamer. Het openleercentrum biedt een goede mogelijkheid om activerende didactische werkvormen te gebruiken. De bibliotheek bevat door de leerlingen uitleenbare fictie en ook didactische tijdschriften voor de leraren. Woordenboeken en andere naslagwerken zijn voorhanden maar worden nog niet altijd systematisch gebruikt door de leerlingen.

Deskundigheidsbevordering
*Overleg
Vorming*

De vakgroepwerking functioneert nog te beperkt als hefboom voor kwaliteitsverbetering. Voor de derde graad maken de vakgroepen weinig (taaloverschrijdende) inhoudelijke en organisatorische afspraken. Intern beschikbare expertise wordt niet genoeg gemultipliceerd. Er zijn nog verbetermogelijkheden i.v.m. het plannen van het onderwijs en de evaluatie op basis van een grondige leerplanstudie. De gevolgde nascholingen sorteren leraarafankelijk effect in de onderwijspraktijk.

4.1.1.11 Fysica in aso tweede graad in de studierichtingen Economie, Grieks-Latijn, Humane wetenschappen en Latijn (leerplan 2012/008)

Voldoet niet

De leerplandoelstellingen worden onvoldoende gerealiseerd. Het aanbod is onvolledig in het tweede leerjaar van de tweede graad. De inzet van de leermiddelen is niet optimaal.

Onderwijsaanbod <i>Volledigheid</i> <i>Evenwicht</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Samenhang</i>	Voor fysica is het aanbod onvolledig. Het tekort situeert zich in het tweede leerjaar van de tweede graad. De leerplandoelstellingen met betrekking tot de thema's warmte en energie én faseovergangen worden onvoldoende aangeboden; dit zijn 9 van de 24 aan te bieden leerplandoelstellingen. Een onevenwichtige tijdsverdeling over de verschillende thema's ligt aan de basis. In het tweede leerjaar van de tweede graad primeert de kwantitatieve benadering. Dit staat in schril contrast met de contextrijke en kwalitatieve aanpak in het eerste leerjaar van de tweede graad. De aandacht voor onderzoekend leren is in het eerste leerjaar van de tweede graad voldoende, maar voor het tweede leerjaar onvoldoende. De regelmatige wissel van titularissen voor dit vak bemoeilijkt het opbouwen van expertise in een evenwichtig leerplanaanbod.
Uitrusting <i>ICT</i> <i>Inzet uitrusting</i> <i>Leermiddelen</i>	De lessen worden gegeven in wetenschapslokalen met een basisuitrusting, internet- aansluiting en mogelijkheid tot projectie. Er is voldoende didactisch materiaal aanwezig voor demonstratie- en leerlingenproeven. Deze worden ruimschoots ingezet in de fysicalessen van het eerste leerjaar en minder in de fysicalessen van het tweede leerjaar van de tweede graad. Het gebruik van ICT beperkt zich veeleer tot projectie van illustraties tijdens de lessen. Leerlingen gebruiken in veel mindere mate ICT als leermiddel of als hulpmiddel bij opdrachten in de lessen.
Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i>	De leerlingenresultaten zijn zeer uiteenlopend. Er zijn nogal wat tekorten in het tweede leerjaar van de tweede graad, voornamelijk in de studierichting Humane wetenschappen. De hiaten in het aanbod laten zich ook voelen in de evaluatiepraktijk. De vraagstelling is gevarieerder in het eerste leerjaar van de tweede graad dan in het tweede leerjaar. Daar beperkt de vraagstelling zich tot reproductievragen en vraagstukken, het abstractieniveau is te hoog, de vragen sluiten minder aan bij de leerplandoelstellingen en zijn onvoldoende evenwichtig gespreid over alle leerplandoelstellingen. Zo komen het grafisch weergeven en interpreteren, het kwalitatief toepassen en het verklaren via het deeltjesmodel onvoldoende voor in de evaluatiepraktijk. De algemene doelstellingen, in het bijzonder onderzoekend leren (o.m. onderzoeksvraag hanteren, metingen uitvoeren, onderzoeksresultaten rapporteren), zijn weinig of niet opgenomen in de evaluatiepraktijk.
Leerbegeleiding <i>Preventief</i>	De lessen verlopen gestructureerd, waarbij het onderwijsleergesprek een veel gebruikte werkvorm is. Het gebruik van demonstratieproeven en het contextrijk aanbieden van de leerinhouden is leraarafhankelijk. Het cursusmateriaal is ondersteunend; hoofd- en bijzaken worden duidelijk onderscheiden. In het eerste leerjaar van de tweede graad ondersteunen de rijk geïllustreerde presentaties en de simulaties de leerlingen bij hun leerproces.

4.1.1.12 Lichamelijke opvoeding in de eerste graad A-stroom en in aso derde graad (leerplannen 2008/04, 2008/039)

Voldoet

De leerlingen bereiken de leerplandoelen. De evaluatiepraktijk is valide.

Onderwijsaanbod
Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang

De vakgroep lichamelijke opvoeding herwerkte bij de fusie de leerlijnen voor de eerste graad en evalueerde het gebruik ervan vorig schooljaar. Het resultaat is een geïntegreerde toepassing van alle leerplancomponenten van het vakconcept. Bewegings- en persoonsgebonden leerlijnen zijn uitgewerkt per sportdiscipline. In de derde graad is deze aanpassing nog niet doorgevoerd waardoor er minder expliciet aandacht is voor de bewegingsdoelen rond zelfstandig werken en reflecteren over bewegen en de persoonsgebonden doelen. Onderwerpen als leiding nemen en geven, doelen bepalen, overleggen en kiezen komen dan ook niet systematisch aan bod.

In de eerste graad komen in atletiek de onderdelen werpen en springen minimaal aan bod. In de derde graad is er weinig aandacht voor houding – en rugscholing en reanimatie. Ondanks het blokkensysteem van 4 weken worden sommige leerinhouden kortstondig aangereikt. Dit gaat soms ten koste van de diepgang en het rendement.

De planningsdocumenten zijn verzorgd en geënt op het deelschoolwerkplan lichamelijke opvoeding. De planningsdocumenten van de eerste graad tonen meer afstemming op elkaar dan de documenten van de derde graad.

Uitrusting
ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

De school beschikt over voldoende sportinfrastructuur en leermiddelen om de leerplandoelen te realiseren. De planning van het zaalrooster is goed doordacht en draagt bij tot een evenwichtige realisatie van de verschillende leerplandoelen. De leerlingen krijgen weinig kansen om ICT te gebruiken als ondersteuning van hun leerproces. Leraar- en disciplinegebonden wordt videofeedback voorzien. Het elektrisch leerplatform wordt niet gebruikt om leerlingen te remediëren of extra kansen te geven om te leren rond bewegen.

Evaluatiepraktijk
Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

De vakgroep heeft de puntenverhouding tussen product- en procesevaluatie per graad vastgelegd. De leraren eerste graad beschikken over evaluatiecriteria en – inhouden voor zowel bewegings- als persoonsgebonden leerinhouden. Ze zijn uitgewerkt in een evaluatiematrix per sportdiscipline. De evaluatiematrixen staan op het elektronisch leerplatform van de school en zijn consulteerbaar voor zowel leerlingen als ouders.

Leerbegeleiding
Preventief
Curatief

De vakgroep engageert zich voor de organisatie van klassencompetities onder de middag. De uitvoering ervan is in handen van de sportraad die samengesteld is uit leerlingen van de derde graad. De leerlingen nemen ook regelmatig deel aan buitenschoolse sportactiviteiten.

De leraren hanteren aangepaste werk – en organisatievormen om alle leerplancomponenten te kunnen realiseren. De leerlingen worden gestimuleerd om het eigen leerproces in handen te nemen. Zo krijgen ze veel kansen tot zelfstandig en samenwerkend leren.

Deskundigheidsbevordering

De leraren volgen regelmatig vakspecifieke bijscholing zodat er voldoende deskundigheid aanwezig is om kwalitatief bewegingsonderwijs aan te bieden. De vakgroep pleegt regelmatig formeel en informeel overleg over zowel organisatorische als vakinhoudelijke onderwerpen.

4.1.1.13 Natuurwetenschappen in de eerste graad A-stroom (leerplan 2010/001)

Voldoet

De leerplandoelstellingen worden voldoende gerealiseerd. Het aanbod is volledig met een sterke aandacht voor de wetenschappelijke vaardigheden. De infrastructuur en de uitrusting ondersteunen de leerplanrealisatie.

Onderwijsaanbod <i>Volledigheid</i> <i>Evenwicht</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Samenhang</i>	<p>Alle thema's worden aangeboden. Het aanbod van de leerplandoelstellingen vertrekt veelal van de in het leerplan vermelde leerstrategieën (data hanteren, verbanden leggen, in concrete voorbeelden aantonen, vanuit waarnemingen indelen...). Het evenwicht bewaken is een aandachtspunt. Zo krijgen leerplandoelstellingen met betrekking tot de niet-levende natuur minder aandacht en worden sommige thema's van de levende natuur diepgaand behandeld. Tijdens de lessen en in het cursusmateriaal worden voldoende verbanden gelegd tussen de verschillende thema's.</p> <p>De algemene leerplandoelstellingen worden veelal geïntegreerd binnen de leerplandoelstellingen aangeboden. De wetenschappelijke vaardigheden komen regelmatig aan bod bij het realiseren van de leerplandoelstellingen. Leerlingen voeren een biotoopstudie uit. Hierbij komen experimenten, metingen en waarnemingen aan bod. Ook komt onderzoekend leren regelmatig aan bod tijdens lessen in de nabijgelegen educatieve tuin. Leerlingen leren gericht de essentiële stappen van de natuurwetenschappelijke methode onderscheiden.</p>
Uitrusting <i>ICT</i> <i>Inzet uitrusting</i> <i>Leermiddelen</i>	<p>De lessen worden gegeven in goed uitgeruste wetenschapslokalen. Het didactisch materiaal wordt voldoende ingezet voor demonstratie- en leerlingenproeven. Het onderzoekend leren in de educatieve tuin bevordert de realisatie van het nieuwe leerplanconcept.</p> <p>ICT wordt door de leraren regelmatig als leermiddel gebruikt bij bijv. visualisaties. Het ICT-gebruik door de leerlingen is echter beperkt.</p>
Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Transparantie</i>	<p>De evaluatiepraktijk is veeleer product- dan procesgericht.</p> <p>De wetenschappelijke vaardigheden worden onvoldoende opgenomen in de evaluatiepraktijk, in tegenstelling tot wat het leerplan vraagt.</p> <p>De meeste toets- en examenvragen zijn duidelijk en visueel ondersteund met foto's en figuren, maar zijn soms te kennisgericht en de afstemming op de leerplandoelen is niet altijd duidelijk. Hierbij worden de verschillende leerstrategieën in mindere mate geëvalueerd.</p>
Leerbegeleiding <i>Preventief</i> <i>Curatief</i>	<p>De lessen verlopen zeer gestructureerd, waarbij het onderwijsleergesprek de meest gebruikte werkvorm is. De leraren trachten via demonstratieproeven de lessen voldoende contextrijk aan te bieden. Leerlingen leren gericht waarnemen. Het actief leren krijgt iets minder plaats in het leerproces, 'het leren in interactie' (zie leerplan 3.3 Taalgericht vakonderwijs) kan nog toenemen. Ondersteunende ICT-opdrachten komen iets minder voor.</p> <p>Leraren bieden voldoende taalsteun bij het hanteren van nieuwe/wetenschappelijke begrippen.</p> <p>Het cursusmateriaal biedt voldoende ondersteuning en vertrekt duidelijk vanuit de wetenschappelijke waarneming.</p>

4.1.1.14 Natuurwetenschappen in tso tweede graad in de studierichting Handel (leerplan 2012/079)

Voldoet

De leerplandoelstellingen worden nipt voldoende gerealiseerd. De school beschikt over voldoende actuele leermiddelen voor de leerplanrealisatie.

Onderwijsaanbod <i>Volledigheid</i> <i>Evenwicht</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Samenhang</i>	Alle verplichte leerinhouden worden aangeboden. Het leerplan vraagt de algemene doelstellingen (onderzoekend leren, wetenschap en samenleving, attitudes) te realiseren via de leerplandoelstellingen en bijbehorende leerinhouden. Dit principe wordt niet bij alle lessen natuurwetenschappen gehanteerd. Vooral in het tweede leerjaar van de tweede graad valt de te geringe aandacht voor de algemene doelstellingen op. De lessen neigen naar een opsomming van feiten en weetjes waarbij de wetenschappelijke methode weinig op het voorplan komt. Bij de uitwerking van het onderdeel 'terreinstudie' wordt sterk vertrokken vanuit het leerboek. De mogelijkheden tot onderzoekend leren in de educatieve tuin van de school worden slechts summier benut.
Uitrusting <i>ICT</i> <i>Inzet uitrusting</i> <i>Leermiddelen</i>	De lessen worden gegeven in goed uitgeruste wetenschapslokalen. Het didactisch materiaal wordt ingezet voor demonstratie- en leerlingenproeven. De school beschikt over een ruim arsenaal aan leermiddelen om het onderzoekend leren centraal te stellen in elke les natuurwetenschappen. Dit in de dagelijkse lespraktijk toepassen is een werkpunt. ICT wordt door de leraren regelmatig als leermiddel gebruikt bij bijv. visualisaties. Het ICT-gebruik door de leerlingen is echter beperkt.
Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Transparantie</i>	De meeste toets- en examenvragen zijn duidelijk, maar zijn soms te kennisgericht. Niet alle leerplandoelstellingen komen aan bod in de evaluatiepraktijk. Zo komen de doelen met betrekking tot de kwalitatieve aspecten van de natuurwetenschappen in mindere mate aan bod o.a. beschrijven en verwoorden, herkennen in dagelijkse toepassingen en aanduiden in concrete voorbeelden. De algemene doelstellingen worden weinig opgenomen in de evaluatiepraktijk.
Leerbegeleiding <i>Preventief</i> <i>Curatief</i>	De lessen verlopen gestructureerd, waarbij het onderwijsleergesprek de meest gebruikte werkvorm is. Leraargebonden worden demonstratieproeven gedaan om de lessen contextrijk aan te bieden. Positief zijn de vele ondersteunende presentaties in het eerste leerjaar van de tweede graad. Het actief leren krijgt iets minder plaats in het leerproces. Ondersteunende ICT-opdrachten komen iets minder voor.

4.1.1.15 Techniek in de eerste graad A-stroom (leerplan 2010/017)

Voldoet niet

De leerplandoelstellingen worden onvoldoende evenwichtig en onvoldoende op het verwachte beheersingsniveau aangeboden. De evaluatie is onvoldoende afgestemd op de leerplandoelstellingen. De ICT-uitrusting voldoet niet.

Onderwijsaanbod <i>Volledigheid</i> <i>Evenwicht</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Samenhang</i>	De vijf voorgeschreven toepassingsgebieden namelijk 'energie, informatie en communicatie, biochemie, constructie en transport' worden aangeboden maar een aantal leerplandoelstellingen worden niet evenwichtig en niet op het verwachte beheersingsniveau nagestreefd. Het aanbod binnen de gebieden 'transport en biochemie' gaat aan een aantal doelstellingen voorbij. Het gebied 'energie' daarentegen krijgt te uitgebreide aandacht. Bovendien krijgen de leerlingen heel wat van deze doelstellingen sterk kennisgericht aangeboden. Het leerplan vraagt echter om binnen techniek minstens de helft van de tijd te reserveren voor de dimensie 'hanteren'. De leerlingen krijgen daardoor te weinig
---	--

kansen en mogelijkheden om vanuit praktische realisaties en via het technologisch proces hun vaardigheden en talenten te exploreren. Ook de aandacht voor projectietekenen is overdreven groot en niet gekaderd. Positief is wel de aandacht die de leraren schenken aan 2D- en 3D-tekenen. Ook het project 'de leemoven', opgebouwd in de educatieve tuin, heeft een meerwaarde voor de leerlingen.

De meeste projecten sluiten aan bij de leefwereld van de leerlingen maar bij een aantal ligt de nadruk overwegend op het klassikaal uitvoeren van (knutsel)opdrachten. Deze zijn niet geënt op het technisch proces en vertrekken niet vanuit een behoefte. De evolutie van gesloten naar meer open en creatievere opdrachten met integratie van opzoekwerk en ICT gedurende de twee leerjaren komt tevens nog onvoldoende tot uiting. De leerplandoelstellingen met betrekking tot oriëntering op opleiding en tewerkstelling en het ontdekken van interesses en talenten krijgen regelmatig aandacht.

Hoewel sommige vakken een ondersteunende kennis kunnen bieden bij de uitwerking van de techniekprojecten schenken de leraren maar beperkt aandacht aan de horizontale samenhang tussen techniek en andere vakken. Ook de didactiek voor taalgericht vakonderwijs en de attitudes rond veilig werken verdienen bijkomende aandacht.

Uitrusting <i>ICT Inzet uitrusting Leermiddelen</i>	De leerlingen krijgen de lessen in een degelijk uitgerust technieklokaal waar voldoende gereedschappen en machines aanwezig zijn. Door twee lokalen te voorzien, één voor de meer theoretische doelstellingen en één voor de meer praktische oefeningen, kan de uitrusting niet altijd efficiënt ingezet worden met het oog op het bereiken van de leerplandoelstellingen. Voor de invulling van de ICT-integratie beschikken de leraren slechts over één computer met beamer, wat ontoereikend is om ICT- en opzoekwerk optimaal te integreren in het leerproces.
Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht Volledigheid Beheersingsniveau Transparantie</i>	De evaluatie gebeurt op basis van gespreide toetsing en is overwegend gebaseerd op taken, toetsen en uitgevoerde projecten. Ze is over het algemeen sterk reproductief en kennisgericht. Voor de evaluatie van de technische realisaties maken de leerlingen gebruik van (zelf-)evaluatiefiches. Deze bieden alvast de mogelijkheid tot een kwaliteitsvolle beoordeling, maar door enkel het 'eindproduct' te evalueren en in mindere mate de wijze waarop de verschillende stappen van het technisch proces worden doorlopen, verdienen deze verdere verfijning. De einddoelstelling dat de leerling door zelfevaluatie zijn handelen leert bijsturen om te komen tot kwaliteitsverbetering, is dan ook weinig merkbaar in de evaluatiepraktijk. De verhouding tussen de beoordeling van doe-activiteiten en theoretische kennis is tevens onvoldoende transparant en leraarafankelijk. Door de afwezigheid van een coherente visie op evalueren binnen het vak techniek is de evaluatiepraktijk nog onvoldoende doorgedreven geïntegreerd in het onderwijsproces.

Leerbegeleiding De lestijden techniek zijn overwegend evenwichtig geprogrammeerd in clusters van twee lestijden. De grootte van de klasgroepen, waaronder diverse klassen met meer dan 20 leerlingen, is echter een belemmerende factor om de leerplandoelen succesvol te realiseren.

Preventief
Curatief

De leerlingen worden degelijk begeleid. Activerende werkvormen waaronder hoekenwerk komen, leraarafhankelijk, regelmatig aan bod. Voor de invulling van de projecten beschikken de leerlingen over zelf opgestelde projectbundels. De vier kerncomponenten namelijk 'technisch systeem, technisch proces, hulpmiddelen en keuzen' zijn regelmatig terug te vinden in het cursusmateriaal doch sommige bundels zijn te kennisgericht en opgebouwd uit sterk verouderd materiaal. De projecten worden ondersteund door gebruik van beeldmateriaal en onderzoeksopdrachten.

Deskundigheidsbevordering Mede door de kleinschaligheid van de vakgroep brengt het overleg weinig meerwaarde en komen voornamelijk praktische en organisatorische afspraken aan bod. Over vakgroepwerking op niveau van de scholengemeenschap werd nog niet nagedacht. Door de afwezigheid van een éénduidige visie op de leerlijnen werkt de vakgroep te weinig gelijkgericht. De leraren volgen wel nascholing die in het perspectief van het vak techniek staan, maar vorming afgestemd op de geldende noden met het oog op een kwaliteitsvolle realisatie van de leerplandoelen en een gelijkgerichte kwaliteitsvolle evaluatie werd nog niet gevolgd.

4.1.1.16 Wiskunde in tso tweede graad in de studierichting Handel (leerplan 2002/048)

Voldoet

De leerlingen bereiken de eindtermen en leerplandoelstellingen in voldoende mate. De evaluatiepraktijk is valide en steunt voornamelijk op schriftelijke toetsen. De leerlingenbegeleiding is zorgzaam en focust vooral op remediërende acties.

Onderwijsaanbod De leerlingen krijgen de leerplandoelstellingen gepast en evenwichtig aangeboden. De onderwerpen die op het einde van het schooljaar gepland staan, komen echter in elk van de twee leerjaren telkens onder druk te staan wegens tijdsgebrek. Vorig schooljaar werd het quotum lessen waarop de leerlingen recht hebben amper gehaald. Een striktere planning en het beperken van lesuitval moeten hier soelaas bieden.

Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang

De expliciete aandacht voor de 'vaardigheden en attitudes' (andere dan reken- en soms tekenvaardigheden) uit het leerplan verschilt van leraar tot leraar. Er zijn hier en daar goede aanzetten tot een gerichte werking, maar over het algemeen is de behandeling nog erg intuïtief. Daarmee worden kansen gemist om voldoende recht te doen aan het belang en de kracht van deze leerplandoelstellingen. Zo is er bijvoorbeeld geen leerlijn uitgewerkt voor de ontwikkeling van de vaardigheden over de hele graad.

De wiskundige vorming resulteert over het algemeen in degelijke beheersingsniveaus van de behandelde leerstof. De leerlingen behalen de doelstellingen hoofdzakelijk op het niveau van de standaardoplossingsprocedures. Zij krijgen weinig uitdagingen op de hogere taxonomische niveaus.

Uitrusting <i>ICT</i> <i>Inzet uitrusting</i> <i>Leermiddelen</i>	<p>De materiële uitrusting om de leerplandoelstellingen te realiseren beantwoordt aan de vereisten van het leerplan. In de lokalen zijn er projectievoorzieningen en een internettoegang. De leraren maken er regelmatig gebruik van, gekoppeld aan het gekozen leerboek. Enkele leraren doen waardevolle inspanningen, maar de ICT-integratie blijft verder meestal beperkt tot korte demonstratietoepassingen en het gebruik van een grafisch rekentoestel. De leerlingen krijgen zelden de kans om in een computerlokaal aan de slag te gaan met wiskundige software of internetapplicaties. De vakgroep laat daarmee nog kansen onbenut om de leerlingen wiskundige inzichten op een eigentijdse manier te laten beleven via visualisatie, grafische voorstellingen en dito animatie (meetkunde).</p>
Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Transparantie</i>	<p>De leerlingresultaten voor het vak wiskunde zijn overwegend goed. De evaluatie bij toetsen en examens is evenwichtig en is in voldoende mate geënt op de behandelde leerplandoelstellingen. De verbeteringen en de scores zijn betrouwbaar. Na toetsen en examens volgt klassikale en individuele feedback, de intensiteit ervan is leraarafhankelijk.</p> <p>De scores voor ‘dagelijks werk’ zijn vooral gebaseerd op schriftelijke (controle)toetsen. In sommige klasgroepen worden ook taken, voorbereidingen en zelfstandig werk in rekening gebracht, maar hun aandeel is klein. Mondelinge ondervragingen of specifieke toetsing van vaardigheden komen bijna niet voor. Daarmee is de evaluatie hoofdzakelijk product- en kennisgericht. De beoordeling van de attitudes verschilt van leraar tot leraar, maar betreft vaak een mengeling van gedrags- en vakattitudes.</p> <p>De parallelklassen hebben dezelfde examens die tot stand komen via actief overleg tussen de leraren. De verdeling over de verschillende leerplancomponenten en de leerplandoelstellingen is evenwichtig. De examenvragen zijn verzorgd en bevatten een puntenaanduiding, die echter niet altijd fijnmazig genoeg is om alle aspecten van de beoordeling te kunnen vatten. Het aantal opgaven is groot, met veel één-stapsvragen. Productieve toepassingen en inzichtelijke vragen komen minder aan bod.</p>
Leerbegeleiding <i>Preventief</i> <i>Curatief</i>	<p>Het leerproces van de leerling krijgt voldoende ondersteuning. De lessen worden gegeven aan de hand van een leer(werk)boek. Het klassieke onderwijsleergesprek is de meest voorkomende werkvorm. Meer activerende werkvormen worden nog weinig systematisch ingezet. ‘Leren leren’ focust zich op het aanreiken en bespreken van veel nuttige tips en het stimuleren van de studiemotivatie, maar met leerstrategieën kan er doelgericht aan de slag gegaan worden.</p> <p>Het optreden van de leraren is stimulerend en aanmoedigend. Op elk moment en waar nodig kunnen leerlingen een beroep doen op de leraren voor extra uitleg, ook buiten de lessen. Bij ernstige tekorten worden gerichte acties en maatregelen in een remediëringsplan gegoten. In sommige gevallen is het ‘studeerschrift’ hier een belangrijk hulpmiddel. Voor leerlingen met leer- en ontwikkelingsstoornissen neemt de school passende sticordi-maatregelen.</p>

Deskundigheidsbevordering De vakgroepwerking is verticaal georganiseerd over alle graden en onderwijsvormen heen. Op de agenda staan vooral vakorganisatorische onderwerpen. De vakgroep doet inspanningen om ook extra-curriculaire onderwerpen aan te snijden (bv. dyscalculie) en om zijn werking te dynamiseren, o.a. via een jaarlijkse SWOT-analyse. Toch speelt de werking nog weinig stelselmatig in op graadoverstijgende didactische thema's en ontwikkelingen, zoals preventieve leerbegeleiding, vaardigheden/attitudes, ICT-integratie en procesevaluatie. De vakgroep is nog op zoek om de onderwijskwaliteit op een systematische wijze te onderzoeken en te bewaken.

Daarnaast is er per graad een reële maar ongeorganiseerde werking die steunt op informele contacten. De dagelijkse lespraktijk wordt zo gedeeld, bevraagd en bijgestuurd. Leraren geven aan veel van elkaar te leren. Deze spontane werking zorgt per graad onmiskenbaar voor een zekere dynamiek, maar resulteert voorlopig niet in een grotere gelijkgerichtheid. Het eigen didactisch handelen in de klas blijft een individueel gegeven.

De leraren hebben aandacht voor een kwaliteitsvolle en dynamische invulling van hun opdrachten, maar de deskundigheidsbevordering steunt meestal op persoonlijke initiatieven. Daardoor blijven de expertise en de didactische knowhow die de leraren individueel hebben opgebouwd, nog vaak geïsoleerd bij de persoon in kwestie. Er zijn aanzetten tot stelselmatige multiplicatie, maar voorlopig is het rendement hiervan nog niet hoog.

4.1.1.17 Wiskunde in aso derde graad in de studierichtingen Economie-wiskunde, Wetenschappen-wiskunde, Grieks-wiskunde en Moderne talen-wiskunde (D/2004/0279/022)

Voldoet niet

De leerlingen bereiken niet alle eindtermen en leerplandoelstellingen in voldoende mate. De componenten statistiek, kansrekenen en onderzoekscompetentie kennen tekortkomingen.

Onderwijsaanbod

Volledigheid

Evenwicht

Beheersingsniveau

Samenhang

In de studierichting Wetenschappen-wiskunde biedt de school naast de zes-uren cursus ook een acht-uren optie aan. De vaststellingen van dit verslag behelzen ook deze laatste groep.

De vakgroep verdeelt het graadlerplan evenwichtig over beide leerjaren. De leerlingen krijgen de leerplandoelstellingen van de basisvorming en van het specifiek gedeelte samenhangend en kwaliteitsvol aangeboden, maar er zijn enkele ernstige hiaten. Van het verplichte onderdeel 'statistiek & kansrekenen' worden sommige doelstellingen niet aangeboden. Aan een aantal doelstellingen ervan wordt te weinig tijd besteed, zodat de leerlingen ze onvoldoende diepgaand realiseren. De leerlingen behalen de eindtermen van de 'onderzoekscompetentie' (ET20, ET21 en ET22) niet. De beperkte invulling met de occasionele 'onderzoekopdrachten' komt niet tegemoet aan de realisatie van de specifieke vaardigheden die de kern uitmaken van de drie betrokken eindtermen. De verschillende elementen uit de eindtermen komen niet aan bod. Er is geen aandacht voor de noodzakelijke procesopbouw en -evaluatie zoals het leerplan aangeeft. Verder wordt er aan de algemene leerplandoelstellingen i.v.m. de 'vaardigheden en attitudes' wel intuïtief aandacht besteed in de lessen, maar er zijn weinig sporen van een expliciete behandeling, bijvoorbeeld vanuit vaardigheidsanalyses.

De wiskundige vorming is uitgebreid en resulteert in degelijke beheersingsniveaus van de behandelde leerstof. De vakgroep slaagt er echter niet in om dit voor alle verplichte onderdelen te realiseren. Door de overaccentuering van bepaalde onderdelen van het curriculum missen andere de nodige diepgang, en komen sommige - zoals hoger aangegeven – niet aan bod.

Uitrusting
*ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen*

In de lokalen zijn er projectievoorzieningen en een internettoegang. De aanzetten tot een ICT integratie die verder gaat dan demonstratiemomenten en het gebruik van een grafisch rekentoestel vertonen klasgebonden verschillen. De leerlingen krijgen zelden de kans om in een computerlokaal aan de slag te gaan met wiskundige software of internetapplicaties. De vakgroep lost daarmee de ICT-verwachtingen van het leerplan veeleer minimaal in.

Evaluatiepraktijk
*Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie*

De leerlingresultaten voor het vak wiskunde zijn overwegend goed. De evaluatiepraktijk is voldoende representatief voor de behandelde leerstofinhouden. Er is voornamelijk aandacht voor productevaluatie via schriftelijke (controle)toetsen. Andere evaluatievormen komen nauwelijks aan bod. De vakgroep werkt bijvoorbeeld weinig met elementen van procesevaluatie (taken, voorbereidingen, zelfstandig werk, ...). Er zijn geen afspraken gemaakt over de evaluatie van vaardigheden en/of vakattitudes. Daarmee is de evaluatiepraktijk vooral kennisgericht.

De examenvragen bevatten een transparante puntenaanduiding en de verdeling over de behandelde leerstofcomponenten is evenwichtig. De verbeteringen en de scores zijn betrouwbaar. De examenvragen richten zich voornamelijk op standaardoplossingsprocedures en –strategieën. De vraagstelling is niet altijd gedifferentieerd en daarom soms weinig ambitieus voor de bovenliggende beheersingsniveaus. De mondelinge examens op het einde van het tweede semester peilen goed naar de finaliteit van de studierichting, maar laten nog kansen onbenut om ook evaluatie van vaardigheden een prominentere plaats te geven in de scores.

Leerbegeleiding
*Preventief
Curatief*

In de klassen heerst er een sfeer van wederzijds vertrouwen en respect, de interactie met de leerlingen is vrij ongedwongen. De lessen verlopen gestructureerd, met het klassieke onderwijsleergesprek als meest voorkomende werkvorm. Meer activerende werkvormen zoals groepswork en zelfstandig leren zijn nog niet sterk ingeburgerd. De individuele begeleiding bij het oplossen van oefeningen is intens.

De leerbegeleiding op vakniveau is vooral curatief. Leraren zijn steeds bereid om leerlingen voor, tijdens en na de les te begeleiden bij het wegwerken van problemen. Na toetsen en examens volgt klassikale en individuele feedback. De verantwoordelijkheid om extra oefeningen te vragen en/of te maken wordt nog vaak bij de leerlingen gelegd. Voor leerlingen met leer- en ontwikkelingsstoornissen neemt de school passende sticordi-maatregelen.

Deskundigheidsbevordering
*Overleg
Vorming*

De vakgroepwerking is verticaal georganiseerd over alle graden en onderwijsvormen heen. Op de agenda staan vooral vakorganisatorische onderwerpen. De vakgroep doet inspanningen om ook extra-curriculaire onderwerpen aan te snijden (bv. dyscalculie) en om zijn werking te dynamiseren, o.a. via een jaarlijkse SWOT-analyse. Toch speelt de werking nog weinig stelselmatig in op graadoverstijgende didactische thema's en ontwikkelingen, zoals preventieve leerbegeleiding, vaardigheden/attitudes, ICT-integratie en procesevaluatie. De vakgroep is nog op zoek om de onderwijskwaliteit op een systematische wijze te onderzoeken en te bewaken.

Daarnaast is er per graad een reële maar ongeorganiseerde werking die steunt op informele contacten. De dagelijkse lespraktijk wordt zo gedeeld, bevraagd en bijgestuurd. Leraren geven aan veel van elkaar te leren. Deze spontane werking zorgt per graad onmiskenbaar voor een zekere dynamiek, maar resulteert voorlopig niet in een grotere gelijkgerichtheid. Het eigen didactisch handelen in de klas blijft een individueel gegeven.

De leraren hebben aandacht voor een kwaliteitsvolle en dynamische invulling van hun opdrachten, maar de deskundigheidsbevordering steunt meestal op persoonlijke initiatieven. Daardoor blijven de expertise en de didactische knowhow die de leraren individueel hebben opgebouwd, nog vaak geïsoleerd bij de persoon in kwestie. Er zijn aanzetten tot stelselmatige multiplicatie, maar voorlopig is het rendement hiervan nog niet hoog.

4.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?

De instelling spoort tekorten op het vlak van bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne op maar doet dat nog onvoldoende op systematische wijze. Ze is hierin nog onvolledig. Dat blijkt uit de wijze waarop de instelling verplichte controles en risicoanalyses uitvoert. Zo beschikt de instelling bijv. niet over een preventief onderhoudsprogramma voor het instellingencomplex en de uitrusting. Ook de resultaten van de jaarlijkse rondgang van de preventieadviseur ontbreken. Daardoor kent de instelling de tekorten waaraan ze moet werken soms onvoldoende.

Het verklaart waarom plannen zoals het globaal preventieplan en het jaaractieplan niet consequent inspelen op tekorten die specifiek zijn voor de instelling. Sommige tekorten kregen reeds een oplossing, maar er zijn ook gekende tekorten die al langere tijd aanslepen en soms over het hoofd gezien worden. De uitwerking van het plan is niet altijd doelgericht, dit wil zeggen rekening houdend met vastgestelde tekorten en daardoor betekenisvol voor de instelling. Tevens is het niet altijd planmatig met een duidelijk beeld van de kostprijs.

Uit de ter beschikking gestelde resultaten van controles door externe en interne diensten, blijkt dat er een aantal tekorten opgemerkt werden op het vlak van bewoonbaarheid en veiligheid van de leer- en werkomgeving. Deze tekorten zijn op het ogenblik van de doorlichting nog maar deels opgelost. Zo is er voor elk product niet onmiddellijk een veiligheids- en gezondheidskaart beschikbaar, vermeldt de inventaris voor de poetsproducten geen maximale hoeveelheden en kan de instelling niet aantonen dat de ladders regelmatig aan een gerichte controle onderworpen worden. De instelling beschikt niet over een keuringsattest van de verwarmingsinstallaties op stookolie. Ook is er, ondanks de voorbije werkzaamheden, geen geactualiseerde asbestinventaris.

De onderwijsinspectie bezocht tijdens de doorlichting niet alle locaties van de leer- en werkomgeving van de instelling. De vaststellingen van deskundigen, die terug te vinden zijn in documenten, stemmen overeen met wat de onderwijsinspectie tijdens de doorlichting opmerkt. Het schoolbeleid investeert bestendig heel wat middelen in de infrastructuur en de uitrusting. Toch blijven er nog enkele werkpunten aanwezig. Zo zijn de lokalen voor het vak techniek maar beperkt te verluchten. Bovendien zijn her en der vochtplekken en afbladderende verf zichtbaar. Ook zijn enkele lokalen in de A-blok onderhevig aan vochtproblemen en afbladderende verf. In de computerlokalen liggen heel wat loshangende snoeren op de grond wat kan zorgen voor struikelgevaar. Aan de ingang van de B-blok ligt een tapijt verzonken wat tevens valgevaar oplevert. De afzuiging van de kasten met gevaarlijke producten in het chemielokaal was buiten werking doch hiervoor werden reeds de nodige stappen ondernomen.

Op het vlak van gezondheid en hygiëne werd vastgesteld dat de school niet beschikt over een beheersplan betreffende de preventie van legionella noch over een risicoanalyse hiervoor. De instelling beschikt over te weinig meisjes- en jongenstoiletten.

Wegens de gebrekkige systematiek waarmee de instelling tekorten opspoorde en de gedeeltelijke verbetering van deze tekorten krijgt de school voor de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne een beperkt gunstig advies, dat wordt opgevolgd door de inspectie.

4.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde erkenningsvoorwaarden levert het volgende op.

Onderzochte erkenningsvoorwaarde	
Leeft de school de bepalingen na over de taalregeling in het onderwijs? (codex so, art. 15, §1, 5°)	ja
Neemt de school de reglementering betreffende verlofregeling en aanwending van de schooltijd in acht? (codex so, art. 15, §1, 7°)	ja
Heeft de school een beleidscontract of beleidsplan met een centrum voor leerlingenbegeleiding dat minstens de verplichte bepalingen vermeldt? (codex so, art. 15, §1, 9° en decreet CLB, art. 39 en 40)	ja

4.2 Respekteert de school de overige reglementering?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde reglementering levert het volgende op.

Onderzochte regeling	
Is er een schoolreglement waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (codex so, art. 112 en 123/10)	ja
• de basisprincipes van het schoolbeleid met betrekking tot een aantal leerlinggebonden materies	ja
• de lesspreiding en de vakantie- en verlofregeling voor leerlingen	ja
• de krachtlijnen inzake extra-murosactiviteiten, leerlingenstages, werkplekleren en school- of centrumvervangende onderwijsprogramma's	ja
• de samenwerking met andere onderwijsinstellingen, vormingsinstellingen of organisaties voor zover rechtstreekse impact op leerlingen	ja
• bepalingen in verband met het recht op onderwijs aan huis	ja
• de bijdrageregeling, afwijkingen en contactpersoon terzake	ja
• de inspraakmogelijkheden voor de betrokken personen in de school of centrum	ja
• de voorwaarden waaronder de betrokken leerling en de betrokken personen inzage kunnen uitoefenen in of een toelichting kunnen vragen bij of een kopie kunnen bekomen van de leerlingengegevens, waaronder de evaluatie-gegevens	ja
• de organisatie van de leerlingenevaluatie	ja
• de lokale leefregels	ja
• de eventuele beroepsmogelijkheden voor de betrokken personen ten aanzien van betwiste beslissingen buiten beslissingen in verband met definitieve uitsluiting of leerlingenevaluatie	ja
• de basisprincipes van het schoolbeleid met betrekking tot reclame en sponsoring	ja
• engagementsverklaring waarin wederzijdse afspraken worden opgenomen	ja
• bepalingen over overdraging bij schoolverandering van leerlingengegevens naar de nieuwe school	ja
Is het schoolreglement conform het inschrijvingsrecht? (codex so, art. 110/1 tot 110/10)	ja
Informeert de school ouders en leerlingen en personeel over het centrum voor leerlingenbegeleiding waarmee ze samenwerkt? (codex so, art. 15, §1, 9° en decreet CLB, art. 33)	ja
Respekteert de voorziene verhaalmogelijkheid de reglementair voorgeschreven procedure? (codex so, art. 115/6)	ja
Respekteert de school voor secundair onderwijs de reglementaire bepalingen met betrekking tot oriëntering en evaluatie van leerlingen? (codex so, art. 254, §1, 256, §1, 1° en BVR van 19-7-2002)	ja
Respekteert de school het minimumlessenrooster? (codex so, art. 148-157 en BVR van 19-7-2002)	ja

5 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of procesvariabelen levert het volgende op.

5.1 Loopbaanbegeleiding

- Doelgerichtheid** De visie van de school op het vlak van de begeleiding van leerlingen in hun studiekeuzes en in hun schoolloopbaan, kan niet losgekoppeld worden van het eigen opvoedingsproject. Hierin staat leren centraal met voldoende aandacht voor de twee andere domeinen: leven en zorg.
De school ziet de keuzemomenten in de schoolloopbaan als schakels in een continu leerproces dat bijdraagt tot de persoonlijke ontwikkeling van elke leerling. Daarom heeft de school over de graden heen aandacht voor het ontwikkelen van de keuzecompetenties en voor de exploratie van de eigen talenten. Op die manier beoogt de school dat leerlingen meer en meer regisseur worden van hun eigen schoolloopbaan.
- Ondersteuning** Voor elke graad zijn er twee interne begeleiders aangesteld die de studie- en schoolloopbaanbegeleiding organiseren en aansturen. Zij beschikken elk over een aantal BPT-uren om deze opdracht uit te voeren. De klassenleraar en de vakleraren ondersteunen de interne begeleiders in het implementeren van de zorginitiatieven. Ook het CLB is sterk betrokken en is zichtbaar aanwezig als partner in dit proces.

De school neemt initiatieven die bijdragen tot het verstrekken van informatie aan leerlingen en ouders. Het gaat onder meer om infosessies, het verzorgen van klassikale lessen over het hoger onderwijslandschap, het bezoek aan SID-inbeurzen en getuigendagen van oud- leerlingen.

Voor de school stopt de schoolloopbaanbegeleiding echter niet bij het verstrekken van informatie. De interne begeleiders en klassenleraren bieden voortdurend werkvormen aan die de zelfexploratie van leerlingen bevorderen en vorm geven. De bedoeling is dat de leerlingen beter zicht krijgen op de keuzemogelijkheden en op hun eigen talenten.

Bij de overgang van het basisonderwijs organiseert de school met verschillende basisscholen initiatieven om de drempel naar het secundair onderwijs te verlagen.

In de eerste graad wordt met het K(ennismakings)- project het volledige studieaanbod binnen de scholengemeenschap verkend door middel van structureel, in het lessenrooster ingebouwde modules. De snuffelstage in het tweede jaar van de eerste graad richt zich dan vooral op het verkennen van de studierichtingen in de tweede graad van de eigen school.

De schoolloopbaanbegeleiding heeft vooral in de derde graad duidelijke linken met de vakoverschrijdende eindtermen. Onder andere tijdens bezinningsdagen, in de verschillende leerlingenraden en tijdens het werkplekleren wordt aandacht besteed aan het leren kiezen in functie van eigen interesses, vaardigheden en (leer)mogelijkheden. De intensieve samenwerking binnen de scholengemeenschap krijgt ook vorm in de organisatie van de seminarie-uren in de derde graad. De leerlingen krijgen hierbij de kans om een keuzevak te volgen in een andere school.

Doeltreffendheid Inzake loopbaanbegeleiding bestaat de uitdaging erin om in de toekomstige ontwikkelingen ook oog te hebben voor effectmeting en rendement. Binnen het ruim aantal initiatieven is dit tot op heden nog niet systematisch opgenomen. Deze aandacht voor kwaliteitszorg is echter een noodzaak om enerzijds de draagkracht van alle initiatieven te bewaken en anderzijds de winst duidelijk in kaart te brengen.

Ontwikkeling De school wil nieuwe tendensen detecteren en opvolgen. Zo zal ze in het kader van het vroegtijdig schoolverlaten haar zorg nog beter afstemmen op leerlingen die vastlopen in het keuzeprocess. Daarvoor wil ze gericht peilen naar die parameters die een invloed hebben op het keuzeprocess. Tevens wil de school werken aan een duidelijkere profilering van de studierichtingen zodat leerlingen meer kans op slagen hebben.

5.2 Evaluatiepraktijk

Doelgerichtheid De visie van de school op leerlingenevaluatie zit vervat in een aantal richtinggevend documenten. Daaruit blijkt de wil van de schoolleiding om te komen tot een leerplangerichte en valide evaluatiepraktijk die gebruikt wordt om het leerproces van leerlingen te ondersteunen. Uit het erkenningsonderzoek komen sterke kwaliteitsverschillen aan het licht bij de concretisering van die visie op lerarenniveau.

Wat de evaluatie van (vak)attitudes en vaardigheden betreft, kiest de schoolleiding ervoor om de vakgroepen hun werk te laten doen, zonder een te strak keurslijf op te leggen. In een aantal vakgroepen blijkt hierover weinig gelijkgerichtheid. Eenduidige en transparante criteria voor het evalueren van vaardigheden en attitudes ontbreken doorgaans.

De school hanteert een deliberatiekader met duidelijke criteria voor de attestering en het opleggen van vakantietaken. De B- en C-attesten worden over het algemeen voldoende onderbouwd en gemotiveerd. De school baseert zich bij het intern verwijzen van leerlingen op profielen van haar bso- en tso-studierichtingen.

Ondersteuning Er bestaan duidelijke afspraken over het aantal rapportperiodes, de puntenverhouding dagelijks werk/examens en de evaluatie van de geïntegreerde proef en de stages. Ouders en leerlingen vinden die afspraken terug in het schoolreglement.

Er bestaan geen afspraken over de toetsfrequentie binnen de vakken, maar de schoolleiding bewaakt de werkdruk van de leerlingen met behulp van de digitale agenda.

De schoolleiding legt de inhoudelijke invulling van de evaluatiepraktijk in handen van de vakgroepen, maar biedt ondersteuning bij de implementatie hiervan. Zo vraagt ze aan de vakgroepen een SWOT-analyse te maken en de examenvragen te linken aan de leerplandoelen. Uit het erkenningsonderzoek blijken ook hierin sterke kwaliteitsverschillen te bestaan tussen en binnen vakgroepen. De pedagogisch directeur van elke graad volgt leraren met erg hoge of erg lage klasgemiddeldes individueel op.

In tso en bso krijgen de leerlingen een “leerhoudingenrapport” over attitudes die de vakken overstijgen. Dit rapport is gebaseerd op een zelfreflectie van de leerling.

Er bestaan geen schoolbrede afspraken over de evaluatie van de onderzoeksopdrachten. Elke vakgroep beslist autonoom over de verhouding tussen proces- en productevaluatie, de verrekening in het dagelijks werk en/of in het examen en het aandeel in het eindresultaat van het poolvak. Ouders kunnen de leervorderingen van hun kinderen volgen via het digitaal rapport.

- Doeltreffendheid** De implementatie van de schoolvisie op leerlingenevaluatie en de opvolging daarvan door de schoolleiding waren de afgelopen jaren het voorwerp van heel wat controverse binnen de school. In afwachting van de concretisering van een duidelijke beleidslijn vertrouwt het beleid op de professionaliteit van leraren en vakgroepen. De directie voert geen systematische controle van de evaluatiepraktijk maar ageert op basis van "knipperlichten" zoals extreme klasgemiddeldes.
- De school verzamelt gegevens over attestering, adviezen en resultaten in het hoger onderwijs. Ook bevroegt ze driejaarlijks haar oud-leerlingen. Analyse van de resultaten hiervan leidde al tot bijstellingen in het onderwijsaanbod, maar nog niet tot concrete doelen om de evaluatiepraktijk te borgen of bij te sturen.
- Ontwikkeling** Recente bijstellingen zijn er vooral op het vlak van rapportering en feedback. Het elektronisch rapporteringssysteem laat vanaf dit schooljaar aan ouders toe om op elk ogenblik het vorderingsrapport van hun kind in te zien, bovenop het periodieke syntheserapport.
- In de nieuwe papieren schoolagenda hebben de leerkrachten de mogelijkheid om dagelijkse feedback te geven.

6 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op.

Leiderschap De school wordt geleid door een directieteam dat bestaat uit vier directeurs. In het beleid en de communicatie profileren zij zich expliciet als één team. Intern is er een duidelijke en complementaire taakverdeling die wordt opgevolgd via dagelijks officieus overleg. Voor verschillende processen in de schoolorganisatie wordt het directieteam ondersteund door interne begeleiders. Ook voor hen is er een duidelijke taakinvulling. Dankzij deze organisatiestructuur met een functioneel middenkader krijgt het gedeeld leiderschap meer vorm. Hun samenwerking, de pedagogische stuurgroep, fungeert als een denktank voor het bepalen van onderwijskundige prioriteiten. Het kwaliteitsbeleid van de school wordt verder geconcretiseerd binnen de directieraad, geleid door de voorzitter die tevens kwaliteitscoördinator is. Deze vergadering is voldoende heterogeen en evenwichtig samengesteld met vertegenwoordigers uit diverse geledingen van de school. Ze werkt samen met bestaande werkgroepen of kan werkgroepen opstarten om een bepaald onderwerp te behandelen. De adviezen van de directieraad spelen een belangrijke rol in de beslissingen die genomen worden op directieniveau. Op deze manier tracht de schoolleiding betrokkenheid te creëren, een brede groep personeelsleden te motiveren en een breed draagvlak bij alle teamleden te verzekeren voor het uittekenen van het beleid.

De directie heeft de voorbije jaren sterk geïnvesteerd in het ontwikkelen van een gelijkgerichte dynamiek in het nieuw samengestelde team n.a.v. de fusie en de herstructurering.

Visieontwikkeling Met het oog op een optimale leerlingenoriëntering is er sedert schooljaar 2011 - 2012 een verregaande schooloverstijgende samenwerking binnen de vier scholen van de scholengemeenschap SGKSO Mol in de eerste graad. Verder is in het schooljaar 2012-2013, het volledige studiegebied Handel door fusie en herstructurering administratief en fysiek in het Sint-Jan Berchmanscollege terecht gekomen. Het algemeen beleid van de school was de voorbije schooljaren dan ook in grote mate georiënteerd op deze reorganisatie van het scholenbeleid en de herverdeling van de beleidsverantwoordelijkheden binnen het directieteam. Verder werd er ook veel overleg, tijd en energie besteed aan de rationalisering van het onderwijsaanbod binnen het tso en het bso en aan de integratie van de verschillende schoolculturen. De ontwikkeling en de opvolging van pedagogisch-didactische processen is hierdoor misschien wat op de achtergrond geraakt.

In functie van de veranderde schoolbevolking is er beleidsmatig veel aandacht voor bestendige investeringen in infrastructuur en in de gepaste uitrusting. De herschikking van het onderwijsaanbod is momenteel door de meeste personeelsleden aanvaard en de meerderheid van het schoolteam is geëngageerd om te werken aan de gezamenlijke doelgerichtheid. Dit alles vertaalt zich in betrokkenheid en actieve deelname aan diverse werkgroepen. Voor haar visie verwijst de school naar haar eigen opvoedingsproject dat is opgenomen in het schoolreglement. Centraal staat "het gewone buitengewoon doen" in een school waar leven, leren en zorgen belangrijk zijn. De directie stelt zich tot taak de schoolvisie toe te passen op alle beleidsdomeinen en de brede gedragenheid ervan te bewaken. In het denkproces over de strategische oriëntering worden de personeelsleden actief betrokken. Er worden jaarlijks, in

samenspraak met het personeel, prioritaire beleidslijnen uitgewerkt, die binnen de vergaderingen van de directieraad strak worden opgevolgd. Vorig schooljaar werd o.a. aandacht besteed aan het uitwerken van een sanctiebeleid, het leerplangericht evalueren en de introductie van het kwaliteitsdenken in werkgroepen. De beleidslijnen voor dit schooljaar weerspiegelen de aandacht die de school heeft voor het welbevinden van alle schoolparticipanten.

De visie op kwaliteitsvol onderwijs wordt verder geconcretiseerd in een aantal visieteksten. In deze beleidsdocumenten worden doelstellingen die rechtstreeks verband houden met de lespraktijk (evaluatie, leerbegeleiding, innovatie) echter niet altijd concreet geformuleerd. De beoogde effecten worden niet altijd vastgelegd. De directie heeft er wel oog voor om op systematische wijze de schoolvisie en de prioriteiten in herinnering te brengen bij het personeel tijdens personeelsvergaderingen. Toch blijft de vertaling van de beleidslijnen naar het klasniveau in een aantal onderzochte vakken achterwege. Zo zijn er bijvoorbeeld voor de evaluatiepraktijk maar ook voor de realisatie van de specifieke eindtermen over de onderzoekscompetentie binnen de vakken beleidsmatige aansturingen nodig (zie vakverslagen). Het blijft voor de schoolleiding een uitdaging om een voldoende groot draagvlak te creëren om leerplangerichtheid en onderwijsvernieuwend processen ingang te doen vinden en om structuren op te zetten om dit ook effectief op te volgen.

Besluitvorming De schoolleiding creëert voldoende kansen tot formele en informele participatie en besluitvorming voor alle personeelsleden. De directie communiceert en onderhandelt over beleidsaspecten in de decretaal voorgeschreven organen. Gekoppeld aan het eigen opvoedingsproject vormen de jaarlijkse beleidslijnen met concreet omschreven doelen de hoofdpartituur voor de participatieve beleidsvoering binnen de directieraad. Een behoorlijk aantal werkgroepen legt zich toe op specifieke aspecten van de schoolwerking. De pedagogische en de organisatorische raad, maar ook de leerlingenraden zijn belangrijke organen voor de realisatie van het hele schoolleven. Het leerlingenparlement en de ouderraad nemen hun rol van adviesraden op. Ze zijn een klankbord voor de beleidsvoering en de opvolging van de schoolorganisatie.

Naast de vele vormen van overleg houdt de schoolleiding ook de vinger aan de pols door het voeren van functionerings- en evaluatiegesprekken. De digitale leeromgeving, de wekelijkse mededelingen, de verslaglegging van de verschillende werk- en vakgroepen en de personeelsvergaderingen ondersteunen de doorstroming van de informatie naar alle schoolparticipanten.

Kwaliteitszorg De school hecht veel belang aan interne kwaliteitszorg en kan hiervoor terugvallen op een cultuur van zelfevaluatie die zij de voorbije jaren heeft opgebouwd. Bij de concrete werking wordt rekening gehouden met principes van integrale en cyclische kwaliteitszorg. De werk- en vakgroepen, maar ook alle personeelsleden werden recentelijk actief betrokken bij een sterkte/zwakte-analyse op schoolniveau om op die manier de werkpunten en de jaarlijkse pedagogische prioriteiten vanuit het voltallige team te voeden. Er worden enquêtes afgenomen bij personeelsleden en (oud-)leerlingen en er wordt cijfermateriaal verzameld van schoolspecifieke indicatoren. Daarnaast verzamelt de school outputgegevens die haar rendement in kaart brengen. Het is positief dat de schoolleiding zich wil professionaliseren voor een gepaste analyse van gegevens als basis voor de besluitvorming.

Door haar personeelsleden actief te betrekken bij het kwaliteitsproces op schoolniveau, verwacht de directie dat de systematische zorg om kwaliteit te meten ook zijn ingang zal vinden in de vakgroepen.

In een aantal vakgroepen is deze cultuur echter nog onvoldoende aanwezig. Niet

zelden ontbreekt een gelijkgerichte visie of blijven sommige leraren hun eigen koers varen, met een curriculumvulling die niet altijd spoort met de geest van de leerplannen.

Door het bepalen van agendapunten voor de vakgroepvergaderingen maar ook via gerichte functioneringsgesprekken op basis van een zelfevaluatie tracht de schoolleiding de gelijkgerichtheid op vakniveau en de realisatie van de eindtermen en de leerplannen aan te sturen. Uit het erkenningsonderzoek blijken een aantal lacunes die betrekking hebben op de leerplandoelen, het werken aan onderzoekscompetentie en de evaluatie. Het directieteam is zich bewust van de nood aan opvolging van de vakwerkgroepen om deze tekorten binnen de gestelde termijn weg te werken.

Deliberatie Het inspectieteam is van oordeel dat het beleidsvoerend vermogen voldoende sterk is om de tekorten voor bedrijfseconomie in tso tweede graad in de studierichting Handel en voor aardrijkskunde in de eerste graad A-stroom en in aso tweede graad snel en adequaat bij te sturen. Deze tekorten worden daarom niet opgenomen in het advies.

7 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

7.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- Het realiseren van de leerplandoelstellingen voor lichamelijke opvoeding in de eerste graad.
- Het nastreven van de vakoverschrijdende eindtermen.
- Het onderzoekend leren in de educatieve tuin.
- Het bestendig investeren in infrastructuur en uitrusting.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- Het zorgvuldig ontwikkelen en implementeren van de loopbaanbegeleiding van de leerlingen.
- Het waken over een positief leer-, leef- en werkklimaat.
- Het ondersteunen van de zorg voor de leerlingen.
- Het samenwerken binnen de scholengemeenschap voor een kwaliteitsvol onderwijsaanbod.

Wat betreft het algemeen beleid

- Het uitwerken van de organisatiestructuur in functie van een complementair en gedeeld leiderschap.
- Het concretiseren van de herstructurering vanuit een gezamenlijke doelgerichtheid.
- Het uitwerken van een breed en participatief schoolbeleid.
- Het consequent hanteren van de schoolvisie bij het prioriteren en faseren van de beleidslijnen.
- Het geven van aandacht aan kwaliteitszorg voor de meeste aspecten van de schoolwerking.

7.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- Het realiseren van de leerplandoelstellingen op basis van een degelijke leerplanstudie in een aantal vakken.
- Het leerplangericht evalueren.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- Het inhoudelijk versterken van het vak- en vakoverschrijdend overleg met het oog op het gelijkgericht realiseren van de leerplannen.
- Het hanteren van werkvormen die de leerplanrealisatie ondersteunen in een aantal vakken.
- Het uitwerken van een schoolbrede visie op het realiseren en evalueren van de specifieke eindtermen m.b.t. de onderzoekscompetentie.

Wat betreft het algemeen beleid

- Het implementeren en opvolgen van beleidsprioriteiten tot op vakkenniveau.
- Het resultaatgericht opvolgen van de leerplanrealisatie en de evaluatiepraktijk.

7.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- Het realiseren van de leerplandoelstellingen voor aardrijkskunde in de eerste graad A-stroom.
- Het realiseren van de leerplandoelstellingen voor aardrijkskunde in aso tweede graad in de studierichtingen Economie, Latijn, Grieks-Latijn, Humane wetenschappen en Wetenschappen.
- Het realiseren van de leerplandoelstellingen voor techniek in de eerste graad (opvolging inspectie).
- Het realiseren van de leerplandoelstellingen voor de bedrijfseconomie in tso tweede graad in de studierichting Handel.
- Het realiseren van de leerplandoelstellingen voor fysica in aso tweede graad in de studierichtingen Economie, Latijn, Grieks-Latijn en Humane wetenschappen (opvolging inspectie).
- Het realiseren van de leerplandoelstellingen voor Frans in aso derde graad in de studierichting Humane wetenschappen (opvolging inspectie).
- Het realiseren van de leerplandoelstellingen voor wiskunde in aso derde graad in de studierichting Economie-wiskunde, Grieks-wiskunde, Moderne talen-wiskunde en Wetenschappen-wiskunde (opvolging inspectie).
- Tegemoetkomen aan de opmerkingen op het vlak van bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne (opvolging inspectie).

8 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies:

BEPERKT GUNSTIG

- voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen' omwille van het onvoldoende realiseren van de onderwijsdoelstellingen voor

Structuuronderdeel	Basisvorming	Specifiek gedeelte
Graad 1 A	techniek	
Graad 1 Latijn	techniek	
Graad 1 Moderne wetenschappen	techniek	
Graad 2 ASO Economie	fysica	
Graad 2 ASO Grieks-Latijn	fysica	
Graad 2 ASO Humane wetenschappen	fysica	
Graad 2 ASO Latijn	fysica	
Graad 3 ASO Economie-wiskunde	wiskunde	wiskunde
Graad 3 ASO Grieks-wiskunde	wiskunde	wiskunde
Graad 3 ASO Humane wetenschappen	Frans	
Graad 3 ASO Moderne talen-wiskunde	wiskunde	wiskunde
Graad 3 ASO Wetenschappen-wiskunde	wiskunde	wiskunde

- voor de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'.

Om deze tekorten op te volgen voert de onderwijsinspectie vanaf **19-09-2017** opnieuw een controle uit.

GUNSTIG

- voor de overige erkenningsvoorwaarden.

9 OVERIGE REGELGEVING: REGELING VOOR VERVOLG

Op de gecontroleerde overige regelgeving werden door het inspectieteam geen inbreuken voor verder gevolg door de onderwijsinspectie vastgesteld.

Namens het inspectieteam	Voor kennisname namens het bestuur
Ria COENEN de inspecteur-verslaggever	Frits Dupont de directeur
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de school	